

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/114

URBROJ: 65-23-2

Zagreb, 9. studenoga 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 9. studenoga 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Juru Martinovića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-01/94

URBROJ: 50301-21/22-23-6

Zagreb, 9. studenoga 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Juru Martinovića.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA

Zagreb, studeni 2023.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22. i 156/22.; u daljnjem tekstu: ZOO) donesen je u veljači 2005., a stupio je na snagu 1. siječnja 2006.

Ugovor o doživotnom uzdržavanju uređen je člancima 579. do 585. ZOO-a, a ugovor o dosmrtnom uzdržavanju člancima 586. do 589. ZOO-a, pri čemu se na ugovor o dosmrtnom uzdržavanju na odgovarajući način primjenjuju i odredbe ZOO-a kojima je uređen ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Ugovor o doživotnom uzdržavanju u hrvatskom pravnom sustavu kao imenovani ugovor bio je uređen još od 1955. godine (od 1955. do 2003. u ranije važećem Zakonu o nasljeđivanju, od 3. listopada 2003. do 1. siječnja 2006. u sada važećem Zakonu o nasljeđivanju, a od 1. siječnja 2006. u ZOO-u). Za razliku od toga, ugovor o dosmrtnom uzdržavanju do stupanja na snagu ZOO-a 1. siječnja 2006. nije bio uređen kao imenovani ugovor niti jednim propisom. Međutim, njegova primjena u praksi bila je česta i bilo ga je moguće sklopiti jer je on po svojoj naravi obveznopravni ugovor, a ti su ugovori dopušteni neovisno o tome jesu li uređeni zakonom ili ne (sudska praksa je već 1957. godine zauzela stajalište da pravila Zakona o nasljeđivanju iz 1955., koji je uređivao ugovor o doživotnom uzdržavanju, ne isključuju mogućnost sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju). Zbog činjenice da je ugovor o dosmrtnom uzdržavanju bio neimenovani ugovor nisu postojala posebna pravila o tome u kojem obliku mora biti sklopljen. Stoga se taj ugovor mogao sklopiti u bilo kojem obliku, osim ako je riječ o nekretninama ili drugim stvarima i pravima koja su izjednačena s nekretninama, u kojem slučaju se sklapao u tzv. jednostavnom pisanom obliku, što znači da su ugovorne strane sastavljale pisanu ispravu o ugovoru, a ovjeravao se samo potpis primatelja uzdržavanja. Prema tome, od 1. siječnja 2006. oba ugovora (ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju) uređena su kao imenovani ugovori odredbama ZOO-a.

Zajedničko je ovim ugovorima da se radi se o dvostranoobveznim, naplatnim i strogo formalnim obveznopravnim ugovorima kojima se davatelj uzdržavanja obvezuje da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga strana se obvezuje dati svoju imovinu ili dio imovine. Osnovna razlika između ovih ugovora je trenutak prijenosa imovine na davatelja uzdržavanja – kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju imovina primatelja uzdržavanja prelazi na davatelja uzdržavanja za vrijeme života primatelja uzdržavanja, a kod ugovora o doživotnom uzdržavanju u trenutku njegove smrti.

Za valjanost ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju propisan je poseban oblik sklapanja ugovora – taj ugovor mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili sastavljen u obliku javnobilježničkog akta. Dakle, za valjanost ovih ugovora propisana je posebno stroga forma radi zaštite ugovornih strana, a posljedica njezina nepoštivanja je ništetnost ugovora.

ZOO-om su propisani i drugi mehanizmi zaštite ugovornih strana, kako kroz opće institute obveznog prava, tako i kroz posebne institute predviđene upravo za ove ugovore. Za ugovore o doživotnom uzdržavanju i ugovore o dosmrtnom uzdržavanju propisana su pravila o raskidu ugovora, utjecaju izmijenjenih okolnosti na ugovor, pridržaju prava stvarnog tereta (u slučaju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju), utjecaju smrti davatelja uzdržavanja na ugovor.

Obvezno pravo sadrži instrumente za zaštitu od zlouporaba kako u pogledu sklapanja ugovora o uzdržavanju tako i u pogledu ispunjenja ugovornih obveza, a ugovorne strane zaštitu svojih prava, vezanu za neispunjenje ugovornih obveza, utvrđenje ništetnosti ili poništenje ugovora, mogu ostvariti podnošenjem tužbe u parničnom postupku.

Međutim, kako ove ugovore najčešće sklapaju osobe starije životne dobi da bi si osigurale uzdržavanje, skrb i brigu, pri čemu kao protučinidbu za ugovoreno uzdržavanje daju svoju imovinu ili njen dio, koja često obuhvaća i nekretninu, ocijenjeno je da je potrebno uvesti dodatne instrumente zaštite primatelja uzdržavanja kako bi se pokušale spriječiti situacije u kojima se ti ugovori zloupotrebljavaju odnosno da se spriječi profesionalizacija sklapanja ovih ugovora na strani davatelja uzdržavanja, kao i da se osigura da primatelji uzdržavanja u najvećoj mogućoj mjeri budu informirani o posljedicama sklapanja takvih ugovora te o pravima i obvezama koje proizlaze iz ugovora.

Budući da je u praksi uočeno da su nazivi ugovora zbunjujući, potrebno je promijeniti nazive ugovora na način da njihov naziv odražava bit tih ugovora koja se s jedne strane očituje u obvezi uzdržavanja primatelja uzdržavanja do njegove smrti, a s druge strane u trenutku prijenosa imovine na davatelja uzdržavanja.

Kako bi se spriječila profesionalizacija sklapanja navedenih ugovora i u što je u moguće većoj mjeri osiguralo da primatelj uzdržavanja zaista dobije ugovoreno uzdržavanje, zakonom će se ograničiti broj osoba s kojima davatelj uzdržavanja može imati istovremeno sklopljene ugovore o doživotnom uzdržavanju i ugovore o dosmrtnom uzdržavanju, na način da će se propisati da davatelj uzdržavanja može istovremeno imati sklopljene ugovore o doživotnom i/ili dosmrtnom s najviše tri primatelja uzdržavanja

Nadalje, ustrojiti će se registar ugovora o uzdržavanju radi efikasne provedbe navedenog zakonskog ograničenja jer se time omogućava provjera jesu li ugovaratelji već sklopili te ugovore i koliko njih.

Također, pruža se dodatna zaštita primatelju dosmrtnog uzdržavanja na način da se propisuje obaveza osnivanja služnosti stanovanja u korist primatelja dosmrtnog uzdržavanja, osim u slučaju ako se primatelj uzdržavanja tome izričito protivi.

Ugovor o osiguranju uređen je člancima 921. do 989. ZOO-a. Budući da je ZOO donesen 2005. godine i u primjeni je od 1. siječnja 2006., te da nakon njegovog donošenja nisu mijenjane odredbe koje uređuju ugovor o osiguranju, potrebno je te odredbe prilagoditi novim tehnologijama komunikacije kako bi se pojednostavilo i ubrzalo pružanje usluga osiguranja, a

ZOO prilagodio suvremenim načinima poslovanja u području osiguranja, pri tome uzimajući u obzir interes zaštite ugovaratelja osiguranja.

Zakonom o izmjenama Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 114/22.) izmijenjena je odredba stavka 2. članka 29. kojom je propisana referentna stopa za izračun visine stope zatezних kamata u odnosima iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava te ostalim odnosima. Navedena izmjena bila je uvjetovana usklađivanjem Zakona o obveznim odnosima s uređenjem propisanim Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi u koji je prenesena Direktiva 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (u daljnjem tekstu: Direktiva), koja propisuje ovakvo uređenje za države članice EU čija je valuta euro.

Kamatna stopa Europske središnje banke koja se primjenjivala na polugodište od 1. srpnja do 31. prosinca 2022. iznosi 0,00 %. Na dan 21. prosinca 2022. godine kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja iznosi 2,50 %. S obzirom na povećanje navedene kamatne stope Europske središnje banke od donošenja Zakona o izmjenama Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 114/22.) ocijenjeno je da bi visina stope zatezних kamata za ostale odnose (koji nisu odnosi između trgovaca odnosno trgovca i osoba javnog prava) negativno utjecala na ekonomsko-socijalni položaj građana. Stoga je radi zaštite interesa građana Uredbom o izmjeni Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 156/22.), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2023., izmijenjen članak 29. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21. i 114/22.) na način da je za ostale odnose broj postotnih poena koji se dodaju na referentnu stopu izmijenjen sa pet na tri.

Ovim zakonom provodi se usklađenje sa Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi u koji je prenesena Direktiva radi pojednostavljenja i pojašnjenja odredbe o načinu određivanja visine stope zatezних kamata te određivanja definicije referentne stope.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva potrebna za provedbu ovoga Zakona su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu, na razdjelu 109 - Ministarstvo pravosuđa i uprave, u okviru redovnog poslovanja pravosudnih tijela. Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju koji vodi Hrvatska javnobilježnička komora financirat će se iz naknada koje će biti propisane Pravilnikom koji će biti donesen nakon stupanja Zakona na snagu, a koju naknadu će plaćati korisnici usluga.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA

Članak 1.

U Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22. i 156/22.) članak 29. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Stopa zateznih kamata na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje se, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za osam postotnih poena, a u ostalim odnosima za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa na snazi na dan 1. srpnja te godine.“

Iza stavka 7. dodaje se novi stavak 8. koji glasi:

„(8) Referentna stopa iz stavka 2. ovoga članka je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije refinanciranja Europske središnje banke.“

Dosadašnji stavak 8. koji postaje stavak 9. mijenja se i glasi:

„(9) Hrvatska narodna banka dužna je u „Narodnim novinama“ objaviti referentnu stopu iz stavka 2. ovoga članka, koju je objavila Europska središnja banka, koja je na snazi 1. siječnja i 1. srpnja.“

Članak 2.

Naziv Odsjeka 9. iznad članka 579. mijenja se i glasi: „UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU (UZ PRIJENOS IMOVINE NAKON SMRTI)“.

U članku 579. stavku 1. iza riječi: „uzdržavanju“ dodaju se riječi: „(uz prijenos imovine nakon smrti, u daljnjem tekstu: ugovor o doživotnom uzdržavanju)“.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka odredit će se sadržaj uzdržavanja kojim se, između ostalog, određuje mjesto stanovanja primatelja uzdržavanja (u njegovom stambenom prostoru, u stambenom prostoru davatelja uzdržavanja, u specijaliziranoj ustanovi ili u drugom odgovarajućem smještaju), obveza prehrane, njege i brige o zdravlju primatelja uzdržavanja te zadovoljavanja njegovih ostalih osnovnih životnih potreba, snošenje troška režija i sahrane primatelja uzdržavanja.“

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 3.

Naslov iznad članka 580. mijenja se i glasi: „Ograničenja i oblik ugovora“.

U članku 580. dodaju se novi stavci 1. i 2. koji glase:

„(1) Davatelj uzdržavanja može istovremeno imati sklopljene ugovore o doživotnom uzdržavanju i/ili ugovore o dosmrtnom uzdržavanju s najviše tri primatelja uzdržavanja.

(2) Ugovor sklopljen suprotno stavku 1. ovoga članka je ništetan.“.

Iza dosadašnjeg stavka 1. koji postaje stavak 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Prije ovjere ili sastavljanja ugovora ovlaštena osoba iz stavaka 3. ovoga članka provjerit će u Registru ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju broj primatelja uzdržavanja s kojima davatelj uzdržavanja ima sklopljene ugovore o doživotnom uzdržavanju i/ili ugovore o dosmrtnom uzdržavanju.“.

Dosadašnji stavak 2. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Prilikom ovjere ili sastavljanja ugovora ovlaštena će osoba iz stavaka 3. ovoga članka ugovarateljima pročitati ugovor, te će ih detaljno i ugovarateljima razumljivim riječima upozoriti na prava i obveze koje proizlaze iz ugovora. Ovlaštena će osoba provjeriti neposrednim pitanjima jesu li obje ugovorne strane razumjele prava i obveze koje za njih proizlaze iz ugovora.“.

Članak 4.

Iza članka 580. dodaje se članak 580.a s naslovom iznad njega koji glasi:

„Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju

Članak 580.a

(1) Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju (u daljnjem tekstu: Registar) osnovat će i voditi Hrvatska javnobilježnička komora.

(2) U Registar se upisuju podaci o:

- sklopljenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju
- izmjeni ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- raskidu ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- pokrenutom postupku radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- načinu pravomoćnog okončanja postupka radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju
- prestanku obveza po ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju ispunjenjem.

(3) Ovlaštena osoba iz članka 580. stavka 3. ovoga Zakona po službenoj dužnosti odmah će upisati u Registar podatke o sklopljenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju, o izmjeni ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te o sporazumnom raskidu ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

(4) Sud prvog stupnja po službenoj dužnosti odmah će upisati u Registar podatke o pokrenutom postupku radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

(5) Sud prvog stupnja po službenoj dužnosti upisat će u Registar podatke iz stavka 2. podstavka 5. ovoga članka u roku od 30 dana od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno u roku od 30 dana od dostave pravomoćne odluke višeg suda. Sud prvog stupnja po službenoj dužnosti upisat će u Registar izmjenu podataka iz stavka 2. podstavka 5. ovoga članka u roku od 30 dana od dostave pravomoćne odluke višeg suda o izvanrednom pravnom lijeku. Ako sud prvog stupnja odlučuje o izvanrednom pravnom lijeku, po službenoj dužnosti upisat će u Registar izmjenu podataka iz stavka 2. podstavka 5. ovoga članka u roku od 30 dana od pravomoćnosti odluke o izvanrednom pravnom lijeku.

(6) Davatelj uzdržavanja može predložiti da javni bilježnik u Registar provede upis prestanka obveza po ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju ispunjenjem. Prijedlogu će priložiti ugovor o doživotnom uzdržavanju ili ugovor o dosmrtnom uzdržavanju te ispravu kojom se dokazuje smrt primatelja uzdržavanja određenu zakonom kojim se uređuju državne matice.

(7) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će propisati sadržaj i način vođenja Registra, naknadu za upis te pravo na neposredni pristup podacima iz Registra, kao i izdavanje potvrde o podacima iz Registra.“.

Članak 5.

Članak 581. mijenja se i glasi:

„(1) Ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju nekretnina, ovlaštena će osoba iz članka 580. stavka 3. ovoga Zakona dostaviti ugovor o doživotnom uzdržavanju zemljišnoknjižnom sudu koji će upisati zabilježbu ugovora o doživotnom uzdržavanju u zemljišnu knjigu.

(2) Ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju pokretnina ili neko pravo za koje se vodi javni upisnik, ovlaštena će osoba iz članka 580. stavka 3. ovoga Zakona dostaviti ugovor o doživotnom uzdržavanju tijelu koje vodi javni upisnik koje će upisati zabilježbu ili drugi odgovarajući upis toga ugovora u taj javni upisnik.“.

Članak 6.

Naslov iznad članka 584. mijenja se i glasi: „Utjecaj promijenjenih okolnosti“.

U članku 584. stavku 1. riječ: „izmijenjenim“ zamjenjuje se riječi: „promijenjenim“.

Članak 7.

U članku 585. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Pristanak iz stavka 1. ovoga članka daje se u pisanom obliku ovjerenom od suca nadležnog suda ili potvrđenom (solemniziranom) po javnom bilježniku ili sastavljenom u obliku javnobilježničkog akta.“.

Dosadašnji stavci 2., 3. i 4. postaju stavci 3., 4. i 5.

Članak 8.

Naziv Odsjeka 10. iznad članka 586. mijenja se i glasi: „UGOVOR O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU (UZ ISTOVREMENI PRIJENOS IMOVINE)“.

U članku 586. stavku 1. iza riječi: „uzdržavanju“ dodaju se riječi: „(uz istovremeni prijenos imovine, u daljnjem tekstu: ugovor o dosmrtnom uzdržavanju)“.

Članak 9.

Iza članka 586. dodaje se članak 586.a s naslovom iznad njega koji glasi:

„Pouka ugovarateljima

Članak 586.a

Prilikom ovjere ili sastavljanja ugovora ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor, te će ih detaljno i ugovarateljima razumljivim riječima upozoriti na prava i obveze koje proizlaze iz ugovora, na trenutak prijenosa vlasništva, objasniti će ugovarateljima razliku između ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te ukazati na prednosti osnivanja osobne služnosti i pridržaja prava stvarnog tereta iz članka 587. ovoga Zakona. Ovlaštena će osoba provjeriti neposrednim pitanjima jesu li obje ugovorne strane razumjele prava i obveze koje za njih proizlaze iz ugovora.“

Članak 10.

Članak 587. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

„Osnivanje služnosti i pridržaj prava stvarnog tereta

Članak 587.

(1) Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, ugovorom će se na njoj u njegovu korist osnovati služnost stanovanja, ako se tome izričito ne protivi.

(2) Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, može odrediti da se u njegovu korist na njoj osnuje stvarni teret uzdržavanja.

(3) Istovremeno s uknjižbom prava vlasništva temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zemljišnoknjižni sud će po službenoj dužnosti uknjižiti pravo služnosti iz stavka 1. ovoga članka u zemljišnoj knjizi.“

Članak 11.

U članku 588. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Pristanak iz stavka 1. ovoga članka daje se u pisanom obliku ovjerenom od suca nadležnog suda ili potvrđenom (solemniziranom) po javnom bilježniku ili sastavljenom u obliku javnobilježničkog akta.“

Dosadašnji stavci 2., 3., 4. i 5. postaju stavci 3., 4., 5. i 6.

Članak 12.

U članku 925. stavku 2. riječi: „i potpisanu“ brišu se.

Članak 13.

U članku 926. stavku 1. iza riječi: „doprinos (ulog)“ briše se zarez te se dodaje veznik: „i“, a riječi „i potpisi ugovornih strana“ brišu se.

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Osim podataka iz stavka 1. ovoga članka u polici osiguranja osoba moraju biti i potpisi ugovornih strana.“.

Dosadašnji stavci 2. do 6. postaju stavci 3. do 7.

Članak 14.

U članku 937. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„(4) Ugovorne strane mogu ugovoriti da će se dostava pisma s obaviješću o dospelosti premije iz stavka 3. ovoga članka izvršiti putem usluge elektroničke preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014.)“.

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 5. i 6.

Članak 15.

U članku 938. stavku 1. iza riječi: „zanimanje“ dodaju se riječi: „ili djelatnost koju obavlja“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) On je dužan bez odgađanja pisano obavijestiti osiguratelja o povećanju rizika ako je rizik povećan nekim njegovim postupkom, a ako se povećanje rizika dogodilo bez njegova sudjelovanja, dužan ga je pisano obavijestiti u roku od četrnaest dana otkad je za to saznao ili mogao saznati.“.

U stavku 4. riječi: „novu stopu premije“ zamjenjuju se riječima: „veću premiju“.

Stavka 5. mijenja se i glasi:

„(5) Ako ugovaratelj osiguranja ne pristane na veću premiju u roku od četrnaest dana od primitka prijedloga veće premije, ugovor prestaje po samom zakonu.“.

U stavku 6. riječi: „novu stopu premije“ zamjenjuju se riječima: „veću premiju“.

Članak 16.

U članku 940. stavku 1. iza riječi: „smanjenju“ dodaje se riječ: „pisano“.

Članak 17.

U članku 943. u stavku 4. iza riječi: „osiguraniku“ dodaju se riječi: „odnosno korisniku osiguranja“.

Članak 18.

Članak 952. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ako osigurana stvar ili stvar u vezi s čijom je uporabom sklopljeno osiguranje od odgovornosti propadne za vrijeme trajanja osiguranja zbog nekog događaja koji nije predviđen u ugovoru o osiguranju, ugovor prestaje danom njezine propasti, a osiguratelj je dužan vratiti ugovaratelju osiguranja dio plaćene premije razmjerno preostalom vremenu trajanja osiguranja.“.

Članak 19.

U članku 960. stavku 1. riječ: „svote“ zamjenjuje se riječju: „iznosa“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Osiguratelj je dužan isplatiti potpunu osigurninu sve do iznosa osiguranja, ako je ugovoreno da odnos između vrijednosti stvari i visine iznosa osiguranja nema značenja za određivanje iznosa osigurnine.“.

Članak 20.

Članak 961. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Ugovaratelj osiguranja koji ne obavijesti osiguratelja da je osigurana stvar otuđena, a u slučaju otuđenja na temelju pravnog posla i o osobi koja je stvar pribavila, ostaje u obvezi plaćanja premija koje dospijevaju i poslije dana otuđenja.“.

Članak 21.

U članku 969. stavku 2. riječi: „otkupne vrijednosti osiguranja“ zamjenjuju se riječima: „kapitalizirane svote“.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„(3) Ugovorne strane mogu ugovoriti da će se dostava pisma iz stavka 2. ovoga članka izvršiti putem usluge elektroničke preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014.).“.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 22.

Članak 971. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ništetan je ugovor o osiguranju za slučaj smrti treće osobe mlađe od četrnaest godina i osobe lišene poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na sklapanje bilo kakvih pravnih poslova, raspolaganja i upravljanja svom pokretnom i nepokretnom imovinom kao i odlukama vezano za zdravlje i zdravstvenu skrb, te je osiguratelj dužan vratiti ugovaratelju osiguranja sve premije primljene po osnovi takvog ugovora.“.

Članak 23.

Članak 978. stavka 1. mijenja se i glasi:

„(1) Na zahtjev ugovaratelja osiguranja života sklopljenog za cijeli život osiguranika, osiguratelj je dužan isplatiti mu otkupnu vrijednost police u roku od 14 dana od dana podnošenja zahtjeva, ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije.“.

Članak 24.

U članku 988. ispred stavka 1. dodaje se oznaka stavka: „(1)“.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka kada je ugovaratelj osiguranja ujedno osiguranik, osigurani iznos pripada nasljednicima ugovaratelja osiguranja sukladno zakonu kojim se uređuje nasljeđivanje.“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

(1) Odredbe ovoga Zakona neće se primjenjivati na ugovore koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona osim odredbe članka 1. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, svaka ugovorna strana može javnom bilježniku podnijeti zahtjev za upis podataka u Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju iz članka 4. ovoga Zakona za ugovore koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 26.

(1) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 4. ovoga Zakona.

(2) Hrvatska javnobilježnička komora osnovat će Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju iz članka 4. ovoga Zakona do 1. srpnja 2024.

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom provodi se usklađenje sa Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi („Narodne novine“, br. 108/12., 144/12., 81/13., 112/13., 71/15., 78/15. i 114/22.) u koji je prenesena Direktiva 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama radi pojednostavljenja i pojašnjenja odredbe o načinu određivanja visine stope zateznih kamata.

Kamatna stopa Europske središnje banke koja se primjenjivala na polugodište od 1. srpnja do 31. prosinca 2022. iznosila je 0,00 %. Na dan 21. prosinca 2022. kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja iznosi 2,50 %. S obzirom na povećanje navedene kamatne stope Europske središnje banke od donošenja Zakona o izmjenama Zakona o obveznim odnosima ocijenjeno je da bi visina stope zateznih kamata za ostale odnose (koji nisu odnosi između trgovaca odnosno trgovaca i osoba javnog prava) negativno utjecala na ekonomsko-socijalni položaj građana. Stoga je radi zaštite interesa građana Uredbom o izmjeni Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 156/22.), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2023., izmijenjen članak 29. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21. i 114/22.) na način da je za ostale odnose broj postotnih poena koji se dodaju na referentnu stopu izmijenjen sa pet na tri. Ovim člankom je broj postotnih poena koji se dodaju na referentnu stopu usklađen sa navedenom Uredbom.

Uz članak 2.

Ovim člankom se mijenja naziv ugovora o doživotnom uzdržavanju na način da se uz dosadašnji naziv u zagradi dodaje podatak o trenutku prijenosa imovine (uz prijenos imovine nakon smrti) sa primatelja uzdržavanjima na davatelja uzdržavanja s osnove ugovora, a sve radi lakšeg razumijevanja pravnih posljedica koje proizlaze iz ugovornog odnosa jer je u praksi uočeno da su nazivi ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zbunjujući. Novim nazivom se odražava bit ugovora o doživotnom uzdržavanju koja se s jedne strane očituje u obvezi uzdržavanja primatelja uzdržavanja do njegove smrti, a s druge strane u trenutku prijelaza imovine na davatelja uzdržavanja i naglašava se razlika u odnosu na ugovor o dosmrtnom uzdržavanju.

Također se propisuje nužni sadržaj koji se ugovorom o doživotnom uzdržavanju mora ugovoriti kako bi se utjecalo na ugovorne strane da jasno i precizno definiraju prava i obveze koje zadovoljavaju konkretne potrebe stranaka. Poželjno je da se potrebe stranaka ugovorom precizno odrede pa se tako primjerice može propisati sadržaj brige o zdravlju na način da obuhvaća brigu o lijekovima, trošak prijevoza do liječnika i slično.

Uz članak 3.

Ovim člankom ograničava se broj ugovora koje može sklopiti davatelj uzdržavanja pa tako davatelj uzdržavanja može istovremeno imati sklopljene ugovore o doživotnom uzdržavanju i/ili dosmrtnom uzdržavanju s najviše tri primatelja uzdržavanja. Navedenom odredbom se namjerava spriječiti profesionalizacija sklapanja navedenih ugovora i u što je moguće većoj mjeri osigurati da primatelj uzdržavanja zaista dobije ugovoreno uzdržavanje. U svrhu provođenja nadzora nad brojem sklopljenih ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju propisano je da će ovlaštena osoba prije ovjere ili sastavljanja ugovora provjeriti broj primatelja uzdržavanja s kojima davatelj uzdržavanja ima sklopljene ugovore.

Nadalje, šire se i preciznije definira sadržaj pouke ugovarateljima koju prije ovjere ili sastavljanja ugovora ugovornim stranama daje sud ili javni bilježnik čime se osigurava da ugovorne strane u najvećoj mogućoj mjeri budu informirane o posljedicama sklapanja ugovora te o pravima i obvezama koje proizlaze iz ugovora.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuje se da će se osnovati Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, radi efikasne provedbe zakonskog ograničenja broja ugovora koje je dopušteno sklopiti jer se time omogućava provjera jesu li ugovaratelji već ranije sklopili ovu vrstu ugovora i koliko njih. Nadalje, kako o činjenici je li sklopljen ugovor o dosmrtnom ili doživotnom uzdržavanju odnosno je li pokrenut postupak radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja tih ugovora ovisi ostvarivanje određenih prava po Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ br. 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.) omogućit će se jednostavno utvrđivanje tih činjenica uvidom u podatke u Registru od strane ovlaštenih osoba.

U Registar se upisuje činjenica da je sklopljen ugovor o doživotnom uzdržavanju ili ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, da je pokrenut postupak radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, da je izmijenjen, raskinut, utvrđen ništetnim ili poništen ugovor o doživotnom uzdržavanju ili ugovor o dosmrtnom uzdržavanju te da su prestale obveze po ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju ispunjenjem.

Propisuje se obveza ovlaštene osobe da odmah nakon ovjere ili sastavljanja ugovora po službenoj dužnosti u Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju upiše podatke o sklopljenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju, o sporazumnoj izmjeni ili sporazumnom raskidu ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

Nadalje, propisuje se obveza suda prvog stupnja da po službenoj dužnosti u Registar upiše podatke o pokrenutom postupku radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

Također se propisuje obveza suda prvog stupnja da po službenoj dužnosti u Registar upiše podatke o načinu pravomoćnog okončanja postupka radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju u roku od 30 dana od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno u roku od 30 dana od dostave pravomoćne odluke višeg suda.

Nadalje, ako sud prvog stupnja odlučuje o izvanrednom pravnom lijeku, propisano je da će po službenoj dužnosti upisati u Registar izmjenu podataka o načinu pravomoćnog okončanja postupka radi izmjene, raskida, utvrđenja ništetnim ili poništenja ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju u roku od 30 dana od pravomoćnosti odluke o izvanrednom pravnom lijeku.

Također je određeno da davatelj uzdržavanja može predložiti da javni bilježnik u Registar provede upis prestanka obveza po ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju ispunjenjem te je propisano što mora priložiti prijedlogu. Propisuje se da će ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom propisati sadržaj i način vođenja Registra, naknadu za upis te tko ima pravo na neposredan pristup podacima kao i izdavanje potvrde o podacima iz Registra.

Uz članak 5.

Ovim člankom se radi pravne sigurnosti propisuje obaveza upisa zabilježbe ugovora o doživotnom uzdržavanju u zemljišnu knjigu u korist davatelja uzdržavanja, ako je predmet ugovora nekretnina, a ako je predmet ugovora pokretnina ili neko pravo za koje se vodi kakav javni upisnik zabilježba ili drugi odgovarajući upis toga ugovora će se upisati u taj javni upisnik.

Uz članak 6.

Odredba se nomotehnički doraduje radi usklađenja s terminologijom u članku 369. ovoga Zakona.

Uz članak 7.

Ovim člankom se radi pravne sigurnosti propisuje oblik u kojem se daje izjava o pristanku na produženje ugovora u slučaju smrti davatelja uzdržavanja prije primatelja uzdržavanja.

Uz članak 8.

Ovim člankom mijenja se naziv ugovora o dosmrtnom uzdržavanju na način da se uz dosadašnji naziv u zagradi dodaje podatak o trenutku prijenosa imovine (istovremeni prijenos imovine) sa primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja s osnove ugovora, a sve radi lakšeg razumijevanja pravnih posljedica koje proizlaze iz ugovornog odnosa. Naime, u praksi je uočeno da su nazivi ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zbunjujući i da građani ne razumiju razliku između ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Novim nazivom se odražava biti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju koja se s jedne strane očituje u obvezi uzdržavanja primatelja uzdržavanja do njegove smrti, a s druge strane u trenutku prijelaza imovine na davatelja uzdržavanja i naglašava se razlika u odnosu na ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisuje se da će ovlaštena osoba odnosno sudac nadležnog suda ili javni bilježnik prilikom ovjere ili sastavljanja ugovora ugovarateljima pročitati sadržaj ugovora te upozoriti ugovorne strane na pravne posljedice i razlike između ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, trenutak prijenosa imovine s primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja te objasniti prednosti osnivanja osobne služnosti i stvarnog tereta čime se osigurava da ugovorne strane u najvećoj mogućoj mjeri budu informirane o posljedicama sklapanja ugovora i pravima i obvezama koje proizlaze iz ugovora.

Uz članak 10.

Ovom odredbom se dodatno štiti pravni položaj primatelja dosmrtnog uzdržavanja na način da se propisuje obaveza osnivanja služnosti stanovanja u korist primatelja dosmrtnog uzdržavanja osim u slučaju ako se primatelj uzdržavanja tome izričito protivi. Osim toga propisuje se da će zemljišnoknjižni sud u zemljišnoj knjizi po službenoj dužnosti uknjižiti pravo služnosti stanovanja u korist primatelja uzdržavanja istovremeno s uknjižbom prava vlasništva temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

Uz članak 11.

Ovim člankom se radi pravne sigurnosti propisuje oblik u kojem se daje izjava o pristanku na produženje ugovora u slučaju smrti davatelja uzdržavanja prije primatelja uzdržavanja.

Uz članak 12.

Ovim člankom se odstupa od ranije obveze izdavanja potpisane police kao dokaza o sklopljenom ugovoru o osiguranju, osim za policu osiguranja osoba. Kako je ugovor sklopljen već samim prihvatom ponude, potpis na polici je suvišan i ne odgovara suvremenom načinu poslovanja.

Uz članak 13.

Ovaj članak se usklađuje s izmjenom iz članka 7. Zakona kojom se odstupilo od dosadašnje obveze predaje potpisane police kao dokaza o sklopljenom ugovoru o osiguranju, osim za police osiguranja osoba za koje je zadržan veći stupanj formalizma koji je potreban zbog specifičnosti tih osiguranja. Ujedno se ukazuje da se svi ugovori mogu sklopiti elektroničkim putem te da ugovor ili policu mogu biti potpisani elektroničkim potpisom sukladno članku 293. Zakona o obveznim odnosima.

Uz članak 14.

Ovim člankom se propisuje mogućnost da se ugovorne strane sporazume da se obavijest o dospelosti premije dostavi putem usluge elektroničke preporučene dostave koju obavljaju kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., dalje u tekstu: Uredba). Dostava pismena sukladno navedenoj Uredbi osigurat će bržu komunikaciju među ugovornim stranama, ali istovremeno osigurati sigurnu elektroničku komunikaciju u smislu praćenja dostave pismena te računanja rokova čime će se zadovoljiti potreba za osuvremenjivanjem načina poslovanja i digitalizacijom kako bi se pojednostavilo i ubrzalo korištenje usluga, uz osiguravanje visoke razine sigurnosti i pravne zaštite.

Uz članak 15.

Ovim člankom dopunjuje se stavak 1. članka 938. na način dase kod osiguranja osoba propisuje obveza ugovaratelja osiguranja obavijestiti osiguratelja o promjeni djelatnosti koju obavlja ako bi ta promjena dovela do povećanja rizika.

Ujedno se propisuje obveza slanja pisane obavijesti osiguratelju o povećanju rizika kako bi se moglo utvrditi kada je povećanje rizika nastupilo te da je ispunjena obveza obavještanja.

Predloženom izmjenom se provodi i terminološko usklađenje.

Uz članak 16.

Ovim člankom se propisuje obveza slanja pisane obavijesti osiguratelju u slučaju smanjenja rizika. Ujedno se radi o usklađenju s izmjenom iz članka 938. Zakona o obveznim odnosima, a kojom je propisano slanje pisane obavijesti osiguratelju u slučaju povećanja rizika.

Uz članak 17.

Kako se odredba iz stavka 4. članka 943. odnosi i na osiguranja života potrebno je u istu uvrstiti i korisnika osiguranja.

Uz članak 18.

Ovim člankom se usklađuje terminologija sa člankom 947. Zakona o obveznim odnosima kako bi se osigurala pravna sigurnost.

Uz članak 19.

Ovim člankom se usklađuje terminologija sa člankom 926. Zakona o obveznim odnosima kako bi se osigurala pravna sigurnost.

Uz članak 20.

Ovim člankom propisuje se obveza ugovaratelja osiguranja da obavijesti osiguratelja o osobi koja je stvar stekla na osnovu pravnoga posla jer će u suprotnom biti u obvezi plaćanja premija koje dospijevaju i poslije dana otuđenja, a kako bi se olakšala daljnja komunikacija osiguratelja s osobom na koju je stvar prenesena.

Uz članak 21.

Ovim člankom se propisuje da osiguratelj može, u slučaju neplaćanja premije i nepoštivanja propisanih radnji iz stavka 2. članka 969. Zakona o obveznim odnosima, ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije, izjaviti ugovaratelju osiguranja da smanjuje osigurani iznos na iznos kapitalizirane svote, a u suprotnom slučaju da raskida ugovor. Smanjenje osiguranog iznosa na iznos kapitalizirane svote je povoljnije za ugovaratelja osiguranja jer iznos kapitalizirane svote može biti veći ili jednak otkupnoj vrijednosti osiguranja.

Nadalje, ovim člankom se propisuje mogućnost da se ugovorne strane sporazume da se poziv osiguratelja dostavi putem usluge elektroničke preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi. Dostava pismena sukladno navedenoj Uredbi osigurat će bržu komunikaciju među ugovornim stranama, ali istovremeno osigurati i sigurnu elektroničku komunikaciju u smislu praćenja dostave pismena te računanja rokova čime će se zadovoljiti potreba za osuvremenjivanjem načina poslovanja i digitalizacijom kako bi se pojednostavilo i ubrzalo korištenje usluga, uz osiguravanje visoke razine sigurnosti i pravne zaštite.

Uz članak 22.

Provodi se usklađenje sa zakonom koji uređuje obiteljske odnose, a obzirom na mogućnost djelomičnog lišenja poslovne sposobnosti i činjenici da se radi o najranjivijim članovima društva. Slijedom navedenog propisuje se da su ništetni ugovori o osiguranju za slučaj smrti treće osobe koja je lišena poslovne sposobnosti u dijelu koji se odnosi na sklapanje bilo kakvih pravnih poslova, raspolaganja i upravljanja svom pokretnom i nepokretnom imovinom kao i odlukama vezano za zdravlje i zdravstvenu skrb.

Uz članak 23.

Ovim člankom propisuje se rok od četrnaest dana u kojem je osiguratelj dužan isplatiti otkupnu vrijednost police od podnošenja zahtjeva za isplatu od strane ugovaratelja osiguranja. Propisivanjem roka jasnije se određuju prava i obveze ugovornih strana.

Uz članak 24.

Ovim člankom se propisuje da u slučajevima kada je ugovaratelj osiguranja ujedno i osiguranik, osigurani iznos pripada nasljednicima sukladno zakonu koji uređuju nasljedno pravo obzirom da ranijim zakonskim uređenjem nije postojalo zakonsko rješenje za navedeni slučaj.

Uz članak 25.

Ovom odredbom propisuje se da se odredbe ovoga Zakona neće primjenjivati na ugovore koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona osim odredbe članka 1. ovoga Zakona. Također se propisuje i iznimka od navedenog pravila na način da se omogući upis ugovora u Registar koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 26.

Ovim člankom propisuje se rok za donošenje pravilnika i uspostavu Registra.

Uz članak 27.

Ovim člankom se propisuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Odsjek 3.

ZATEZNE KAMATE

Kad se duguju

Članak 29.

- (1) Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje, pored glavnice, i zatezne kamate.
- (2) Stopa zateznih kamata na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje se, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za osam postotnih poena, a u ostalim odnosima za tri postotnih poena.
- (3) Uz ograničenje iz stavka 2. članka 26. ovoga Zakona, kod trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava strane mogu ugovoriti drukčiju stopu zateznih kamata.
- (4) Ali ništeta je odredba ugovora iz stavka 3. ovoga članka ako na temelju okolnosti slučaja, a poglavito trgovačkih običaja i naravi predmeta obveze, proizlazi da je tako ugovorenom stopom zateznih kamata, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzročena očigledna neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana.
- (5) Prilikom ocjene je li odredba ugovora o stopi zateznih kamata ništeta uzet će se, između ostalog, u obzir jesu li postojali opravdani razlozi za odstupanje od zakonom predviđene stope zateznih kamata.
- (6) Ako je stopa ugovornih kamata viša od stope zateznih kamata, one ne mogu teći poslije dužnikova zakašnjenja.
- (7) Stopa zateznih kamata odnosi se na razdoblje od jedne godine.
- (8) Hrvatska narodna banka dužna je u »Narodnim novinama« objaviti kamatnu stopu Europske središnje banke iz stavka 2. ovoga članka koja je na snazi 1. siječnja i 1. srpnja.

Odsjek 9.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Pojam

Članak 579.

- (1) Ugovorom o doživotnom uzdržavanju obvezuje se jedna strana (davatelj uzdržavanja) da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga strana izjavljuje da mu daje svu ili dio svoje imovine, s time da je stjecanje stvari i prava odgođeno do trenutka smrti primatelja uzdržavanja.
- (2) Ako nije drukčije ugovoreno, ugovorom o doživotnom uzdržavanju obuhvaćene su i sve pripadnosti stvari ili prava koji su predmet toga ugovora.

Oblik**Članak 580.**

(1) Ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili sastavljen u obliku javnobilježničkog akta.

(2) Prilikom ovjere ili sastavljanja ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor i upozoriti ih na njegove posljedice.

Upis u javnu knjigu**Članak 581.**

(1) Ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju nekretnina, davatelj uzdržavanja ovlašten je zatražiti zabilježbu toga ugovora u zemljišnu knjigu.

(2) Ako je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju pokretnina ili neko pravo za koje se vodi kakav javni upisnik, davatelj uzdržavanja ovlašten je zatražiti zabilježbu ili drugi odgovarajući upis toga ugovora u taj javni upisnik.

Utjecaj izmijenjenih okolnosti**Članak 584.**

(1) Na ugovor o doživotnom uzdržavanju primjenjuju se opće odredbe ovoga Zakona o izmijenjenim okolnostima.

(2) Sud može pravo primatelja uzdržavanja preinačiti u doživotnu rentu ako to odgovara objema ugovornim stranama.

Utjecaj smrti davatelja uzdržavanja na ugovor**Članak 585.**

(1) Umre li davatelj uzdržavanja prije primatelja uzdržavanja, njegova prava i obveze iz ugovora prelaze na njegova bračnog druga i njegove potomke koji su pozvani na nasljedstvo, ako oni na to pristanu.

(2) Ne pristanu li na produženje ugovora o doživotnom uzdržavanju, ugovor se raskida, a oni nemaju pravo zahtijevati naknadu za prije dano uzdržavanje.

(3) Ako bračni drug i potomci davatelja uzdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obveze, imaju pravo zahtijevati od primatelja uzdržavanja naknadu za uzdržavanje koje je primatelj uzdržavanja dobio od davatelja uzdržavanja.

(4) Sud će ovu naknadu odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tome u obzir imovinske prilike primatelja uzdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene na produženje ugovora o doživotnom uzdržavanju.

Odsjek 10.**UGOVOR O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU****Pojam****Članak 586.**

(1) Ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju obvezuje se jedna strana (davatelj uzdržavanja) da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga se strana obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine.

(2) Davatelj uzdržavanja stječe stvari ili prava koji su predmet ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kad mu, na temelju toga ugovora, te stvari ili ta prava budu preneseni na zakonom predviđeni način stjecanja.

Pridržaj prava stvarnog tereta**Članak 587.**

Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, može odrediti da se u njegovu korist na njoj osnuje stvarni teret uzdržavanja.

Utjecaj smrti davatelja uzdržavanja na ugovor**Članak 588.**

(1) Umre li davatelj uzdržavanja prije primatelja uzdržavanja, njegova prava i obveze iz ugovora prelaze na njegove nasljednike, ako oni na to pristanu.

(2) Ne pristanu li na produženje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, ugovor se raskida, a oni nemaju pravo zahtijevati naknadu za prije dano uzdržavanje, te su dužni vratiti primatelju uzdržavanja ono što je na temelju toga ugovora stekao davatelj uzdržavanja.

(3) Ako nasljednici davatelja uzdržavanja nisu u stanju vratiti ono što je na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju stekao davatelj uzdržavanja, dužne su primatelju uzdržavanja naknaditi vrijednost stečenog.

(4) Ako nasljednici davatelja uzdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obveze, oni imaju pravo zahtijevati naknadu za uzdržavanje koje je primatelj uzdržavanja dobio od davatelja uzdržavanja, no dužni su primatelju uzdržavanja vratiti ono što je davatelj uzdržavanja stekao na temelju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

(5) Sud će naknadu iz stavka 3. i 4. ovoga članka odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tome u obzir imovinske prilike primatelja uzdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene na produženje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, te prava koja primatelj uzdržavanja ostvaruje na temelju stvarnog tereta.

2. Sklapanje ugovora**Kad je ugovor sklopljen****Članak 925.**

(1) Ugovor o osiguranju sklopljen je kad je ponuda o osiguranju prihvaćena.

(2) O sklopljenom ugovoru o osiguranju osiguratelj je obvezan bez odgađanja ugovaratelju osiguranja predati uredno sastavljenu i potpisanu policu osiguranja ili neku drugu ispravu o osiguranju (list pokrića i sl.).

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ugovor o osiguranju osoba sklopljen je kad strane potpišu policu osiguranja.

(4) Pisana ponuda učinjena osiguratelju za sklapanje ugovora o osiguranju veže ponuditelja, ako on nije odredio kraći rok, za vrijeme od osam dana otkad je ponuda prispjela osiguratelju, a ako je potreban liječnički pregled, onda za vrijeme od trideset dana.

(5) Ako osiguratelj u tom roku ne odbije ponudu koja ne odstupa od njegovih uvjeta za predloženo osiguranje, smatrat će se da je prihvatio ponudu i da je ugovor sklopljen.

(6) U tom slučaju ugovor se smatra sklopljenim kad je ponuda prispjela osiguratelju.

Polica i druge isprave o osiguranju

Članak 926.

(1) U polici moraju biti navedeni: ugovorne strane, osigurana osoba, odnosno osigurana stvar ili drugi predmet osiguranja, rizik obuhvaćen osiguranjem, trajanje osiguranja i vrijeme pokrića, iznos osiguranja ili da je osiguranje neograničeno, premija ili doprinos (ulog), nadnevak izdavanja police i potpisi ugovornih strana.

(2) Polica osiguranja može biti privremeno zamijenjena listom pokrića ili drugom ispravom o osiguranju u koju se unose bitni sastojci ugovora.

(3) Osiguratelj je dužan upozoriti ugovaratelja osiguranja da su opći i/ili posebni uvjeti osiguranja sastavni dio ugovora i predati mu njihov tekst, ako ti uvjeti nisu već otisnuti na polici.

(4) Ispunjenje obveze iz stavka 3. ovoga članka mora biti navedeno na polici.

(5) U slučaju neslaganja neke odredbe općih ili posebnih uvjeta i neke odredbe police primijenit će se odredba police; u slučaju neslaganja neke tiskane i strojem pisane odredbe primijenit će se pisana odredba, a u slučaju neslaganja ovih s rukopisnom odredbom, primijenit će se rukopisna odredba.

(6) Prema sporazumu ugovornih strana polica može glasiti na ime određene osobe, po naredbi, na donositelja ili za račun koga se to tiče.

Posljedice neplaćanja premije

Članak 937.

(1) Ako je ugovoreno da se premija plaća prilikom sklapanja ugovora, obveza osiguratelja da isplati osigurninu određenu ugovorom počinje idućeg dana od dana uplate premije.

(2) Ako je ugovoreno da se premija plaća nakon sklapanja ugovora, obveza osiguratelja da isplati osigurninu određenu ugovorom počinje od dana određenog u ugovoru kao dana početka osiguranja.

(3) Ali ako ugovaratelj osiguranja premiju koja je dospjela nakon sklapanja ugovora ne plati do dospelosti, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od trideset dana otkad je ugovaratelju osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguratelja s obaviješću o dospelosti premije, ali s tim da taj rok ne može isteći prije nego što protekne trideset dana od dospelosti premije.

(4) U svakom slučaju ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu ako premija ne bude plaćena u roku od godine dana od dospelosti.

(5) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na osiguranje života i osiguranje od nesretnog slučaja.

Povećanje rizika

Članak 938.

(1) Ugovaratelj osiguranja dužan je, kad je u pitanju osiguranje imovine, obavijestiti osiguratelja o svakoj promjeni okolnosti koja može biti značajna za ocjenu rizika, a kad je u pitanju osiguranje osoba, onda samo ako je rizik povećan zbog toga što je osigurana osoba promijenila zanimanje.

(2) On je dužan bez odgađanja obavijestiti osiguratelja o povećanju rizika, ako je rizik povećan nekim njegovim postupkom, a ako se povećanje rizika dogodilo bez njegova sudjelovanja, dužan je obavijestiti ga u roku od četrnaest dana otkad je za to saznao ili mogao saznati.

(3) Ako je povećanje rizika toliko da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je takvo stanje postojalo u trenutku njegova sklapanja, on može raskinuti ugovor.

(4) Ali ako je povećanje rizika toliko da bi osiguratelj sklopio ugovor samo uz veću premiju da je takvo stanje postojalo u trenutku sklapanja ugovora, on može ugovaratelju osiguranja predložiti novu stopu premije.

(5) Ako ugovaratelj osiguranja ne pristane na novu stopu premije u roku od četrnaest dana od primitka prijedloga nove stope, ugovor prestaje po samom zakonu.

(6) Ali ugovor ostaje na snazi i osiguratelj se više ne može koristiti ovlaštenjima da predloži ugovaratelju osiguranja novu stopu premije ili da raskine ugovor, ako ne iskoristi ta ovlaštenja u roku od mjesec dana otkad je na bilo koji način doznao za povećanje rizika, ili ako još prije isteka toga roka na neki način pokaže da pristaje na produljenje ugovora (ako primi premiju, isplati osigurninu za osigurani slučaj koji se dogodio nakon toga povećanja i sl.).

Smanjenje rizika

Članak 940.

(1) U slučaju kad se nakon sklapanja ugovora o osiguranju dogodilo smanjenje rizika, ugovaratelj osiguranja ima pravo zahtijevati odgovarajuće smanjenje premije, računajući od dana kad je o smanjenju obavijestio osiguratelja.

(2) Ako osiguratelj ne pristane na smanjenje premije, ugovaratelj osiguranja može raskinuti ugovor.

4. Obveze osiguratelja

Isplata osigurnine

Članak 943.

(1) Kad se dogodi osigurani slučaj, osiguratelj je dužan isplatiti osigurninu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti dulji od četrnaest dana, računajući otkad je osiguratelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio.

(2) Ali ako je za utvrđivanje postojanja osigurateljeve obveze ili njezina iznosa potrebno stanovito vrijeme, osiguratelj je dužan isplatiti osigurninu određenu ugovorom u roku od trideset dana od dana primitka odštetnog zahtjeva ili ga u istom roku obavijestiti da njegov zahtjev nije osnovan.

(3) Ako iznos osigurateljeve obveze ne bude utvrđen u rokovima određenim u stavku 1. i 2. ovoga članka, osiguratelj je dužan bez odgađanja isplatiti iznos nespornog dijela svoje obveze na ime predujma.

(4) Ne ispuni li osiguratelj svoju obvezu u rokovima iz ovoga članka, duguje osiguraniku zatezne kamate od dana primitka obavijesti o osiguranom slučaju, kao i naknadu štete koja mu je uslijed toga nastala.

Propast stvari zbog događaja koji nije predviđen u polici

Članak 952.

(1) Ako osigurana stvar ili stvar u vezi s čijom je uporabom sklopljeno osiguranje od odgovornosti propadne za razdoblja osiguranja zbog nekog događaja koji nije predviđen u ugovoru o osiguranju, ugovor prestaje vrijediti danom njezine propasti, a osiguratelj je dužan vratiti ugovaratelju osiguranja dio premije razmjerno preostalom vremenu trajanja osiguranja.

(2) Kad jedna od više stvari obuhvaćenih jednim ugovorom propadne zbog nekog događaja koji nije predviđen u ugovoru, osiguranje ostaje na snazi i dalje glede ostalih stvari uz potrebne izmjene zbog smanjenja predmeta osiguranja.

4. Podosiguranje

Članak 960.

(1) Kad se utvrdi da je vrijednost osigurane stvari u trenutku ostvarenja osiguranog slučaja veća od svote osiguranja, osigurnina se smanjuje razmjerno vrijednosti osigurane stvari u trenutku osiguranog slučaja.

(2) Osiguratelj je dužan isplatiti potpunu osigurninu sve do svote osiguranja, ako je ugovoreno da odnos između vrijednosti stvari i visine osiguranog iznosa nema značenja za određivanje iznosa osigurnine.

5. Prijenos ugovora i isplata naknade drugome

Prijenos ugovora na stjecatelja osigurane stvari

Članak 961.

- (1) U slučaju otuđenja osigurane stvari, a i stvari u vezi s čijom je uporabom sklopljeno osiguranje od odgovornosti, prava i obveze ugovaratelja osiguranja prelaze po samom zakonu na pribavitelja, osim ako drukčije nije ugovoreno.
- (2) Ali ako je otuđen samo jedan dio osiguranih stvari koji glede osiguranja ne čine zasebnu cjelinu, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu glede otuđenih stvari.
- (3) Kad se zbog otuđenja stvari poveća ili smanji vjerojatnost nastupanja osiguranog slučaja, primjenjuju se opće odredbe o povećanju ili smanjenju rizika.
- (4) Ugovaratelj osiguranja koji ne obavijesti osiguratelja da je osigurana stvar otuđena ostaje u obvezi na plaćanje premija koje dospijevaju i poslije dana otuđenja.
- (5) Osiguratelj i pribavitelj osigurane stvari mogu odustati od osiguranja uz otkazni rok od petnaest dana, s tim što su otkaz dužni podnijeti najdulje u roku od trideset dana od saznanja za otuđenje.
- (6) Ugovor o osiguranju ne može se raskinuti ako je policica osiguranja izdana na donositelja ili po naredbi.

Posljedice neplaćanja premije i smanjenje osiguranog iznosa

Članak 969.

- (1) Ako ugovaratelj osiguranja života, odnosno osiguranja od nesretnog slučaja ne plati neku premiju o dospjelosti, osiguratelj nema pravo njezinu naplatu zahtijevati sudskim putem.
- (2) Ako ugovaratelj osiguranja na poziv osiguratelja, koji mu mora biti dostavljen preporučenim pismom, ne plati dospjelu premiju u roku određenom u tom pismu, a koji ne može biti kraći od mjesec dana, računajući otkad mu je pismo uručeno, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, osiguratelj može samo, ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije, izjaviti ugovaratelju osiguranja da smanjuje osigurani iznos na iznos otkupne vrijednosti osiguranja, a u suprotnom slučaju da raskida ugovor.
- (3) Ako se osigurani slučaj dogodio prije raskida ugovora ili smanjenja osiguranog iznosa, smatra se kao da je osigurani iznos smanjen, odnosno da je ugovor raskinut, prema tome jesu li premije bile plaćene barem za tri godine ili nisu.

Osiguranje za slučaj smrti maloljetnika i osoba lišenih poslovne sposobnosti

Članak 971.

- (1) Ništetan je ugovor o osiguranju za slučaj smrti treće osobe mlađe od četrnaest godina, a i osobe potpuno lišene poslovne sposobnosti, te je osiguratelj dužan vratiti ugovaratelju osiguranja sve premije primljene po osnovi takva ugovora.
- (2) Za pravovaljanost osiguranja za slučaj smrti treće osobe starije od četrnaest godina potrebna je pisana suglasnost njezina zakonskog zastupnika te pisana suglasnost svake osigurane osobe.

3. Prava ugovaratelja osiguranja prije nastupa osiguranog slučaja

Otkup

Članak 978.

(1) Na zahtjev ugovaratelja osiguranja života sklopljenog za cijeli život osiguranika, osiguratelj je dužan isplatiti mu otkupnu vrijednost police, ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije.

(2) U ugovoru o osiguranju moraju biti navedeni uvjeti pod kojima ugovaratelj može zahtijevati isplatu njezine otkupne vrijednosti, a i način kako se ta vrijednost izračunava, u skladu s uvjetima osiguranja.

(3) Pravo zahtijevati otkup ne mogu ostvarivati vjerovnici ugovaratelja osiguranja, a ni korisnik osiguranja, ali će otkupna vrijednost biti isplaćena korisniku na njegov zahtjev, ako je određivanje korisnika neopozivo.

(4) Iznimno, otkup police može zahtijevati vjerovnik kome je polica predana u zalog, ako tražbina radi čijeg je osiguranja dan zalog ne bude namirena o dospelosti.

Osiguranje za slučaj smrti bez određenog korisnika

Članak 988.

Ako ugovaratelj osiguranja za slučaj smrti ne odredi korisnika ili ako odredba o određivanju korisnika ostane bez učinka zbog opoziva, ili zbog odbijanja određene osobe, ili iz kojega drugog uzroka, a ugovaratelj osiguranja ne odredi drugog korisnika, osigurani iznos pripada ugovaratelju osiguranja.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarsvo pravosuđa i uprave
Svrha dokumenta	Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima
Datum dokumenta	3. studeni 2023.
Verzija dokumenta	Prva
Vrsta dokumenta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	79.
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	Predstavnici Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Općinskog građanskog suda u Zagrebu, Županijskog suda u Zagrebu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Hrvatskog ureda za osiguranje, Ureda pučke pravobraniteljice, Ministarstva financija, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatske agencija za nadzor financijskih usluga, Hrvatske javnobilježničke komore, Sindikata umirovljenika Hrvatske i Matice umirovljenika Hrvatske.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Da. Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima objavljen je na mrežnim stranicama portala e-Savjetovanje u razdoblju od 4. listopada do 19. listopada 2023.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Dostupno u dokumentu Analiza dostavljenih primjedbi.

ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI	Dostupno u dokumentu Analiza dostavljenih primjedbi.
Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	
Troškovi provedenog savjetovanja	Nije bilo troškova savjetovanja.

Izvešće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	<p>Ured pučke pravobraniteljice NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA Pozdravljamo uvođenje dodatnih instrumenata zaštite primatelja uzdržavanja, a naročito osnivanje registra ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, ograničavanje broja sklopljenih ugovora na strani davatelja uzdržavanja te izmjenu naziva ugovora iz kojih će biti jasniji trenutak prijenosa imovine na davatelja uzdržavanja, čime je prihvaćena preporuka pučke pravobraniteljice iz Izvešća pučke pravobraniteljice za 2022. Ministarstvu pravosuđa i uprave da pripremi izmjene Zakona o obveznim odnosima kojima bi se izmijenili nazivi ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, propisao maksimalni broj ugovora koje može sklopiti jedan davatelj uzdržavanja te uspostavio registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju.</p>	<p>Primljeno na znanje Primljeno na znanje.</p>
2	<p>Sindikata umirovljenika Hrvatske NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA Sindikat umirovljenika Hrvatske predlaže da se u dijelu Zakona o obveznim odnosima kojim su regulirani ugovori o uzdržavanju, člancima 579. do 589., naprave dodatne izmjene i dopune na način koji će osigurati da se društvena potreba za ugovorima koji daju uzdržavanje za imovinu regulira i ostvari na pozitivan način za naše društvo, njegove starije građane ali i sve građane koji na valjan i zakonit način žele upotrijebiti taj pravni instrument. U sadašnjoj društvenoj situaciji pokazatelji govore da su ugovori o uzdržavanju, u pravilu, a posebno ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, način za pljačkanje starijih i nemoćnih osoba u potrebi, da se takvi ugovori ne razumiju i imaju zbunjujuće nazive – DOživotno ili DOsmrtno uzdržavanje, da služe prevarantima za bogaćenje a da osobe koje sklope takav ugovor ostaju bez imovine I bez uzdržavanja “na cesti” I tako postaju teret države, da građani žele jasnoću u pravnoj situaciji kako bi ostvarili sigurnost I cilj koji trebaju a to je uzdržavanje za imovinu I da starijima I nemoćnima kojima taj institut treba služiti, treba pomoć u ostvarivanju tog pravnog posla za zadovoljenje njihove potrebe koju žele sami “platiti” svojom imovinom (pa tako oslobađaju potrebu da država brine o njima). Prema različitim istraživanjima od 7 do 20 posto anketiranih starijih osoba razlikuju ta dva instituta, zbog čega nerijetko bivaju prevareni. Zbog svih razloga Sindikat umirovljenika predlaže slijedeće izmjene I dopune: 1. Dodatno ojačati odredbe ZOO-a o ugovoru o doživotnom uzdržavanju. 2. Ukinuti odredbe ZOO-a u pogledu</p>	<p>Nije prihvaćen U svrhu zaštite primatelja uzdržavanja Nacrtom prijedloga izmjena i dopuna Zakona o obveznim odnosima (dalje u tekstu: Nacrt) uvedeni su dodatni zaštitni instrumenti kako bi se spriječile situacije u kojima dolazi do zloupotrebe ugovornih odnosa iz ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. U tu svrhu predložena je izmjena naziva ugovora o doživotnom uzdržavanju kako je to navedeno u Nacrtu na način da se uz dosadašnji naziv u zagradi dodaje podatak o trenutku prijenosa (uz prijenos imovine nakon smrti) sa primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja s osnove ugovora, a sve radi lakšeg razumijevanja pravnih posljedica koje proizlaze iz ugovornog odnosa. Nacrtom se mijenja i naziv ugovora o dosmrtnom uzdržavanju na način da se uz dosadašnji naziv dodaje podatak o trenutku prijenosa imovine (istovremeni prijenos imovine) sa primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja s osnove ugovora. Novim nazivima ugovora o uzdržavanju jasnije se ukazuje na pravne posljedice iz ugovornog odnosa vezanih za trenutak prijenosa imovine s primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja. Dodatna zaštita primatelja uzdržavanja osigurana je i kroz odredbu Nacrta koja propisuje osnivanje Registra ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, a radi efikasne provedbe zakonskog ograničenja broja ugovora koje je dopušteno sklopiti. Kako bi se spriječila komercijalizacija sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju propisuje se ograničenje broja ugovora o uzdržavanju koji davatelj uzdržavanja može sklopiti te pravna posljedica ništetnosti svakog daljnjeg</p>

ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. 3. Dopuniti odredbe ZOO-a o ugovoru o darovanju i s nametom. Obrazloženje točke 1. Predložene izmjene i dopune ZOO-a su načelno dobre, ali ih treba dodatno dopuniti i ojačati institut na slijedeći način: Izrada socijalne anamneze za primatelja uzdržavanja od strane centra za socijalnu skrb i donošenje zaključka o tome da ugovor zadovoljava potrebe primatelja uzdržavanja treba biti obavezni dio prethodnog postupka za sklapanje ugovora. Zaključak zavoda za socijalnu skrb treba biti priložen ugovoru kod njegovog potvrđivanja, jer bi u protivnom, prema mišljenju SUH-a, ugovor bio ništetan, a po ugledu. Takvo je uključivanje sustava socijalne skrbi u pronalaženje i evaluaciju rješenja te nadzor nad realizacijom rješenja uzdržavanja starijih osoba, vrlo često primijenjeno u većini europskih država. Pružanjem besplatne pravne pomoći i svakodnevnim kontaktom s umirovljenicima u SUH-u se utvrdilo da stranke (primatelji uzdržavanja) ugovora nisu bile svjesne značenja i posljedica ugovora o uzdržavanju u trenutku njegova sklapanja bez obzira što se ugovor ovjeravao pred javnim bilježnikom. Istraživanja i znanstveni radovi psihijataru, psihologa i vještaka koji proučavaju povezanost sposobnosti za rasuđivanje i procesa starenja upućuju da određene karakteristike starije dobne skupine svakako treba uzeti u obzir. Prema istraživanju kod starijih osoba često dolazi do blažeg pada kognitivnih funkcija, a i druga bitna karakteristika koja prati populaciju starijih osoba je povećana sugestibilnost. Važno je istaknuti da se ona tumači samo kao slabost volje te nije nužno povezana s gubitkom poslovne sposobnosti. Iz tih specifičnih razloga nužno je točno vidjeti i utvrditi prave potrebe i volju primatelja uzdržavanja. Zbog sveprisutnog zloupotrebijavanja životnih situacija starijih i nemoćnih, manipulacija njihovim saznanjima i informacijama o stvarnom stanju i mogućnostima, pa i diskriminacije po godinama, stvara im se predodžba da je sklapanje ugovora njihov jedini način i izlaz za osiguravanje sigurnosti u starosti, sami ne mogu pratiti zakonski okvir koji se često mijenja, a sve zajedno nameće zaključak o nužnosti intervencija i kontroli države. Nesporno je da se uzdržavanje pretvorilo u svojevrstan lešinarski biznis posebno stoga jer u Republici Hrvatskoj starije osobe u gotovo 90 % slučajeva vlasnici nekretnina u kojima žive i time postaju mete osoba koje žele na brz način riješiti svoje stambeno pitanje ili uvećati osobno bogatstvo. Sklapanjem ugovora o uzdržavanju žele se dohvatiti vlasništva nad nekretninama, ali ne i skrbi o starijoj osobi. Stoga bi prije sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju zavod za socijalnu skrb, ocjenjujući sve okolnosti vezane za obje strane i donio odgovarajući zaključak o potrebi sklapanja ugovora. Ovlaštena osoba – sudac ili javni bilježnik – bila bi dužna prije ovjere ugovora utvrditi je li priložen zaključak nadležnog zavoda za socijalnu skrb, pod prijetnjom ništetnosti ugovora. Obvezni dio postupka i priložene dokumentacije kod potvrđivanja ugovora o doživotnom uzdržavanju treba biti i potvrda o nekažnjavanju davatelja uzdržavanja, ne starija od 30 dana, o nekažnjavanju za kaznena djela protiv života i tijela te kaznenog djela protiv državne ili

sklopljenog ugovora o uzdržavanju preko propisanog broja. Zaštita primatelj uzdržavanja osigurava se i kroz odredbu kojom se propisuje pouka ugovarateljima koju prije ovjere ili sastavljanja ugovora ugovornim stranama daje sud ili javni bilježnik čime se osigurava da ugovorne strane u najvećoj mogućoj mjeri budu informirane o posljedicama sklapanja ugovora i pravima i obvezama koje proizlaze iz ugovora. Nadalje, dodatno se štiti pravni položaj primatelja dosmrtnog uzdržavanja na način da se propisuje obveza osnivanja služnosti stanovanja u korist primatelj uzdržavanja, osim u slučaju ako se primatelj uzdržavanja tome izričito protivi. Ujedno se propisuje da će zemljišnoknjižni sud istovremeno upisati pravo služnosti stanovanja s uknjižbom prava vlasništva temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Dakle, predloženim zakonskim izmjenama osigurana je dostatna pravna zaštita primatelja uzdržavanja. Potrebno je istaknuti da se brisanjem odredbi zakona kojim se regulira ugovor o dosmrtnom uzdržavanju ne bi spriječilo ugovorne strane da sklope ugovor, međutim u tom slučaju ne bi bilo pravne kontrole i zaštite koja se želi pružiti predloženim zakonskim izmjenama. Također se ističe da ugovor o darovanju nije adekvatna zamjena za ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. Jedan od razloga je taj što je ugovor o doživotnom uzdržavanju aleatorni naplatni ugovor, dok ugovor o darovanju s uglavkom o nametu to nije. Tako kod ugovora o darovanju obdarenik ima pravo odbiti ispunjenje nameta ako vrijednost dara ne pokriva troškove ispunjenja naloga.

privatne imovine. Time bi znatno otežali prevarantima, kriminalcima i kažnjavanim osobama otimanje imovine starijih i nemoćnih osoba sklapanjem tih ugovora. U ovom trenutku za to nema nikakve zapreke niti bilo kakve provjere u tom smislu pa proizlazi da se sam primatelj uzdržavanje, stara i nemoćna osoba u potrebi, mora iscrpno i detaljno raspitivati sam raspitivati i prikupljati te informacije i podatke o davatelju uzdržavanja koji mu je nerijetko jedina osoba koja mu se nudi za pomoć i koja mu je dostupna. SUH smatra da umjesto tri dopuštena ugovora o uzdržavanju po jednom uzdržavatelju treba tu mogućnost ograničiti samo na dva ugovora o doživotnom uzdržavanju, jer u protivnom to već prelazi u vrstu biznisa. Obrazloženje točke 2. Ugovor o dosmrtnom uzdržavanju jedan je od najprjepornijih instituta Zakona o obveznim odnosima. U taj Zakon ugrađen je 2006. godine, a dotle je kao neimenovan ugovor bio primjenjivan u praksi. Iz Zakona o nasljeđivanju preuzet je institut ugovora o doživotnom uzdržavanju. Oba ugovora su vrlo slična, kako formom tako i sadržajem. Sam naziv ugovora „doživotno uzdržavanje“ i „dosmrtno uzdržavanje“ dovodi u zabludu u pogledu identifikacije ugovora tako da primatelj uzdržavanja nerijetko ne zna koji ugovor potpisuje. Obveze davatelja uzdržavanja praktički su identične u obje vrste ugovora. Ugovori moraju biti sastavljeni u pisanom obliku. Oba ugovora moraju se ovjeriti na sudu ili solemnizirati kod javnog bilježnika. Ono što ih čini različitim jeste određivanje trenutka transfera imovine primatelja uzdržavanja. Dok je kod ugovora o doživotnom uzdržavanju prijenos imovine primatelja uzdržavanja odgođen do njegove smrti, kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju prijenos imovine uzdržavanog moguć je odmah nakon ovjere ugovora na sudu ili solemnizacije kod javnog bilježnika. Uzimajući u obzir da je svrha oba ugovora uzdržavanje potrebite osobe, a prijenos imovine te osobe tek je naknada za posljedicu uzdržavanja, nema nikakvih opravdanih razloga da se ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju favorizira osoba davatelja uzdržavanja u odnosu na davatelja uzdržavanja iz ugovora o doživotnom uzdržavanju. Kad se uzme u obzir da najveći broj zlouporaba instituta uzdržavanja nastaje iz ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, postavlja se pitanje zašto omogućiti da se, za potpuno istu činidbu, a to je uzdržavanje primatelja uzdržavanja, omogućuje davatelju dosmrtnog uzdržavanja da odmah otuđi imovinu uzdržavanog, a da praktično nije niti započeo s obvezom uzdržavanja. Nadalje, osoba koja je dobila imovinu nije ništa dala zauzvrat pa se ne bi moglo reći da je to dvostranoobvezni, naplatni pravni posao ravnopravnih stranaka u kojoj imamo jednakost činidbe i protučinidba sukladno svim pravilima i načelima privatnog prava. Takav institut koji ne ostvaruje svoju društvenu svrhu, služi krađama i prevarama i zbunjuje građane treba ukinuti. Odredbe članaka 586. do 589. Zakona o obveznim odnosima treba brisati. Obrazloženje točke 3. Nastavno na obrazloženje točke 2. prijedloga izmjena i dopuna ZOO-a koje traži Sindikat umirovljenika Hrvatske, i sukladno tome predlažemo. Potrebno je dodatno regulirati institut ugovora o darovanju s nametom u

člancima 484. do 487. Zakona o obveznim odnosima. Predloženim ukidanjem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju mogla bi nastati pravna praznina za one osobe koje stvarno žele dati svoju imovinu nekome i to odmah, ali ipak žele nešto od te osobe, a naravno i za stjecatelje imovine kojima to treba i odgovara i koji bi mogli postati vlasnici npr. nekretnina odmah. Obzirom da osoba sklapanjem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju nekom odmah prenosi vlasništvo imovine, a odmah ne dobiva ništa, po svojoj prirodi takav ugovor ima elemente darovanja jer nema činidbe i protučinidbe. Prema sadašnjem pravnom okviru nema garancije da će osoba nakon sklopljenog ugovora o doživotnom uzdržavanju to uzdržavanje i dobiti, ali imovinu više nema. Smatramo da takav pravni posao ima sve elemente darovanja. Zbog toga SUH smatra boljim rješenjem da se, po nužnom ukinuću instituta dosmrtnog uzdržavanja (promjena/proširenje naziva nije dovoljno!), u tom dijelu Zakona o obveznim odnosima regulira takav društveni odnosi da se tim pravnim okvirom riješi potreba za sklapanjem ugovora koji nekome odmah daju vlasništvo nečije imovine bez ikakve protučinidbe. Time bi riješili i glavni problem u pogledu ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju, što se ne može riješiti samo promjenom naziva. Predlažemo da novi pravni okvir za regulaciju takvih društvenih odnosa i potreba bude ugovor o darovanju s nametom koji treba dopuniti odgovarajućim odredbama.

3 Ivana Samodol

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR

FINANCIJSKIH USLUGA osim dopuna u ovom

Nacrtu prijedloga Zakona, predlaže i sljedeće dopune/izmjene u člancima 923., 932., 946., 970., važećeg Zakona o obveznim odnosima: • Članak 923. ZOO 1. Predlaže se dopuna stavka 1. na način da isti glasi: (1) Odredbe ovoga odsjeka neće se primjenjivati na pomorska osiguranja, a ni na druga osiguranja na koja se primjenjuju pravila o pomorskom osiguranju, kao ni na osiguranja u zračnom prometu, osiguranja tražbina koja nisu obuhvaćena zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje društava za osiguranje te na odnose iz reosiguranja. Obrazloženje: Predmetnim stavkom uređuje se isključenje odredbi odsjeka, između ostalog, i na osiguranja tražbina. U Komentarima zakona (V. Gorenc 1998., Zakon o obveznim odnosima s komentarom i V. Gorenc, L. Belanić, H. Momčinović, A. Perkušić, A. Pešutić, Z. Slakoper, M. Vukelić, B. Vukmir, 2014., Komentar Zakona o obveznim odnosima), navodi se da se pod osiguranje tražbina misli na osiguranja tražbina koja nisu karakteristična ugovoru o osiguranju (zalag, uvođenje trećih osoba, osiguranja tražbina uz sudjelovanje države/državnih agencija), iz čega bi se moglo zaključiti da se odnosi na ostale institute osiguranja, ne i sam ugovor o osiguranju. S obzirom da se u praksi kao ugovori o osiguranju (što je podložno Zakonu o osiguranju) mogu sklapati i primjerice ugovori o osiguranju jamstva (ugovor između društva za osiguranje i davatelja jamstva),

Nije prihvaćen

Članovi radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima su istaknuli da ne postoje problemi u praksi osiguravajućih društava niti sudova prilikom primjene trenutno važećih zakonskih odredbi članaka 923., 932., 946. i 970. Zakona o obveznim odnosima. Dakle, postojeće zakonsko rješenje osigurava dovoljnu pravnu sigurnost te nema potrebe za izmjenama navedenih zakonskih odredbi. Također se ukazuje na načelo *lex specialis derogat legi generali*. Predlagatelj, iako je bio pozvan, nije dostavio statistike podatke iz kojih bi proizlazila opravdanost izmjene odredbi. Tako primjerice predlagatelj bez konkretnih podataka navodi da rok može biti tegoban za ugovaratelja. Nadalje, prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koji će se postići donošenjem Zakona, niti je predlagatelj dostavio analizu iz koje proizlazi utjecaj predloženih zakonskih izmjena na tržište usluga osiguranja. Nacrtom se predlaže izmjena odredbi ugovora o osiguranju, kako bi se odredbe prilagodile novim tehnologijama komunikacije te kako bi se pojednostavilo i ubrzalo pružanje usluga osiguranja, a Zakon prilagodio suvremenim načinima poslovanja u području osiguranja, pri tome uzimajući u obzir interes zaštite ugovaratelja osiguranja. Predloženom izmjenom članaka 925. i 970. od strane predlagatelja nastala bi pravna nesigurnost jer trenutak sklapanja ugovora nije jednoznačno određen.

moгуća su dvojbena tumačenja o primjeni odredbi ovog odsjeka na takve ugovore o osiguranju. Stoga se predlože dopuna radi izbjegavanja dvojbenog tumačenja. 2. Predlaže se dopuna stavka 3. na način da isti glasi: (3) Odredbe ovoga odsjeka neće se primjenjivati na osiguranja koja su uređena posebnim zakonom, u dijelu u kojem su uređena tim zakonom. **Obrazloženje:** Budući da pojedini posebni zakoni ne uređuju sam ugovorni odnos, npr. Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, radi izbjegavanja moguće pravne praznine i dvojbenog tumačenja stavak 3. bi se mogao dopuniti na način da se odredbe odsjeka ne primjenjuju na osiguranja koja posebnim zakonom uređuju ugovorne odnose iz osiguranja, odnosno u onom dijelu u kojem je uređen odnos posebnim zakonom npr. Zakon o obveznim osiguranjima u prometu. Navedeno je također proizlazi iz komentara zakona V. Gorenc, L. Belanić, H. Momčinović, A. Perkušić, A. Pešutić, Z. Slakoper, M. Vukelić, B. Vukmir, 2014., Komentar Zakona o obveznim odnosima. • Članak 932. – Namjerna netočna prijava ili prešućivanje Predlaže se dopuniti stavak 1. i novi stavak 2. kako slijedi: (1) Ako je ugovaratelj osiguranja namjerno učinio netočnu prijavu ili namjerno prešutio neku bitnu činjenicu ili okolnost takve naravi da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je znao za pravo stanje stvari, osiguratelj može zahtijevati poništaj ugovora. (2) Bitnim činjenicama ili okolnostima smatraju se samo one činjenice ili okolnostima o kojima je osiguratelj pisano ili elektroničkim putem zatražio izjašnjenje ugovaratelja osiguranja postavljanjem jasnih, razumljivih i nedvosmislenih te jednoznačnih pitanja i na to dobio pisani odgovor ili odgovor u elektroničkom obliku, pri čemu jedan primjerak tog dokumenta treba biti predan ugovaratelju osiguranja pri sklapanju ugovora o osiguranju. **Obrazloženje:** Radi smanjenja rizika nastanka pravnog spora je li kod sklapanja ugovora o osiguranju bilo prešućivanja bitne činjenice ili okolnosti od strane ugovaratelja osiguranja (što osobito pogađa osiguranika ili korisnika iz ugovora o osiguranju života), predlažemo razmotriti izmjenu članka 932. Zakona tako da se propiše da se relevantnom činjenicom treba smatrati samo ona činjenica o kojoj je osiguratelj pisano ili elektroničkim putem, zatražio izjašnjenje ugovaratelja osiguranja postavljanjem jasnih, razumljivih i nedvosmislenih te jednoznačnih pitanja (putem upitnika ili obrasca ponude) i na to dobio pisani odgovor ili odgovor u elektroničkom obliku, pri čemu jedan primjerak tog dokumenta treba biti predan ugovaratelju osiguranja pri sklapanju ugovora o osiguranju. Navedeno smatramo važnim pravno regulirati, jer ugovaratelj (pogotovo ugovaratelj kao potrošač) ne može/ne mora znati koju činjenicu osiguratelj smatra ili može smatrati bitnom za ocjenu rizika, a otklanja se potreba dokazivanja namjere kod netočne prijave ili prešućivanja te prijepori koji s obzirom na navedeno mogu proizaći. Takav upitnik ili obrazac ponude jasno bi definirao i zahtjeve i potrebe potrošača u odnosu na ugovor o osiguranju koji namjerava sklopiti, a što bi svakako povećalo stupanj transparentnosti prema potrošaču. Nastavno na navedeno, predlažemo razmotriti i s navedenim uskladiti i članak 933. Zakona. • Članak 946. –

Početak i prestanak učinaka osiguranja Predlaže se novi stavak 3., te izmjene u važećim stavicima 3. -5 (u ovom prijedlogu stavak 4. do 6.), kako slijedi: (3) Ako je osiguranje sklopljeno na rok kraći od tri godine, uvjetima osiguranja se može predvidjeti da ugovaratelj osiguranja može jednostrano raskinuti ugovor u slučaju promijenjenih okolnosti zbog kojih je ispunjenje njegovih obveza postalo pretjerano tegobno ili bi mu nanijelo gubitak pri čemu uvjetima osiguranja također može biti predviđen otkazni rok koji ne može biti dulji od tri mjeseca, kao i da je u tom slučaju ugovaratelj osiguranja dužan platiti ugovornu kaznu te koji je iznos takve kazne. (4) Ako je osiguranje sklopljeno na rok dulji od tri godine, svaka strana može nakon proteka toga roka, uz otkazni rok od tri mjeseca, pisano izjaviti drugoj strani da otkazuje ugovor. (5) Ugovorom se ne može isključiti pravo svake strane da raskine, odnosno otkáže ugovor kako je u stavku 2, 3. i 4. ovoga članka predviđeno. (6) Odredbe ovoga članka ne vrijede za osiguranje života. **Obrazloženje:** U stavku 3. članka 946. Zakona je propisano, da ako je osiguranje sklopljeno na rok dulji od pet godina, svaka strana može otkazati ugovor tek nakon proteka tog roka, pisanom izjavom uz otkazni rok od šest mjeseci. S obzirom da se osiguratelji redovito pozivaju na navedenu odredbu, a navedeni rok može biti tegoban za ugovaratelja osiguranja za ostvarenje prekida ugovornog odnosa ili promjenu osiguratelja, kada to ocijeni potrebnim ili opravdanim prije isteka roka od pet godina, predlaže se razmotriti izmjenu navedene odredbe primjerice u skladu s njemačkim uređenjem (Versicherungsvertragsgesetz - WG), prema kojem ako se ugovor o osiguranju - na ograničeno razdoblje - zaključi na razdoblje dulje od tri godine, ugovaratelj osiguranja ima posebno pravo otkaza na kraju treće ili svake sljedeće kalendarske godine, podložno tromjesečnom otkaznom roku, odjeljak 11. (4) WG.. Budući se ide u smjeru razdvajanja odredaba koje se odnose na životna osiguranja i osiguranje od nezgode, predlaže se razmotriti doradu st. 5. u smislu brisanja u dijelu: „i za osiguranje od nesretnog slučaja“, a kako bi se ostvarila jednaka prava potrošača. • Članak 970. – Osiguranje treće osobe Predlažemo izmjene stavka 3. kako slijedi: (3) Ako se osiguranje odnosi na slučaj smrti nekoga trećega, za pravovaljanost ugovora potrebna je njegova pisana suglasnost dana u ponudi ili u polici ili u odvojenom pismenu prilikom sklapanja ugovora o osiguranje, s naznakom osiguranog iznosa. **Obrazloženje:** Predlaže se uskladiti s izmjenama predloženima u članku 925. i stavak 3. članka 970. u kontekstu osiguranja treće osobe, u pogledu potpisa treće osobe na način da se umjesto „pisane suglasnosti dana u polici ili u odvojenom pismenu prilikom potpisivanja police“ propiše „pisana suglasnost dana u ponudi ili polici ili u odvojenom pismenu prilikom sklapanja ugovora o osiguranju“. Osim navedenog, također predlažemo Zakonom propisati i odredbe o postupanju osiguratelja sa osigurninom iz životnih osiguranja kada je (i kada nije) određen korisnik u ugovoru o životnom osiguranju, jer postoje situacije kada korisnik ne zna da je imenovan korisnikom i da ima prava na osigurninu, a osiguratelj ne zna da je

ugovaratelj osiguranja/osiguranik umro niti ima obvezu to znati, niti ima obvezu obavijestiti korisnika o pravu na osigurninu.

**4 HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE
NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA**

Predlaže se izmjeniti članak 927. na način da se iza riječi "Uvjetima osiguranja" dodaju riječi "i ugovorom o osiguranju". Sklapanje ugovora plaćanjem premije

Članak 927. Uvjetima osiguranja i ugovorom o osiguranju mogu biti predviđeni slučajevi u kojima ugovorni odnos iz osiguranja nastaje samim plaćanjem premije. **Obrazloženje:** Osim u uvjetima osiguranja, slučajevi u kojima ugovorni odnos iz osiguranja nastaje samim plaćanjem premije mogu biti predviđeni i u drugim ispravama o ugovoru o osiguranju, odnosno u ispravama koji čine sastavi dio ugovora o osiguranju, kao što su odredbe/klauzule u polici osiguranja (dodaci policama osiguranja), a posebice u kupnji na webu takve odredbe mogu biti smještene na samim web stranicama na način da ugovaratelj osiguranja prihvaća sklapanje ugovora plaćanjem premije. Dosadašnja odredba je preuska i ne prati dosadašnji način rada osiguratelja i nov način pružanja digitalnih usluga. Predloženom izmjenom nastoji se prošiti krug isprava o ugovoru o osiguranju koje predviđaju opisani specifični način sklapanja/nastanka ugovora o osiguranju. Predlaže se izmjeniti članak 939. (Kad se osigurani slučaj dogodio u međuvremenu) na način da se doda novi stavak 2. koji glasi: (2) Ali ako je osigurani slučaj nastao iz razloga koji predstavlja povećani rizik, koji je toliki da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je takvo stanje postojalo u trenutku sklapanja ugovora, osiguratelj je obvezan ugovaratelju osiguranja samo vratiti plaćenu premiju za razdoblje od nastanka povećanog rizika. **Obrazloženje:** Budući člankom 939. nije riješena situacija iz članka 938. stavak 3., a koji propisuje da osiguratelj ima pravo na raskid ugovora ako je povećanje rizika toliko da osiguratelj ne bi sklopio ugovor da je takvo stanje postojalo u trenutku njegova sklapanja, predlaže se dopuna članka 939. novim stavkom 2. Predlaže se izmjeniti članak 945. (Prigovori osiguratelja) stavak 1. i 2. na način da glase: (1) Protiv zahtjeva za isplatom osigurnine osiguranika iz ugovora o osiguranju, kao i zahtjeva koje druge osobe što se na nj poziva, osiguratelj može istaknuti prigovore koje ima u vezi s ugovorom prema osobi s kojom je sklopio ugovor o osiguranju. (2) Ali u obveznom osiguranju od odgovornosti osiguratelj ne može protiv zahtjeva za isplatom osigurnine treće osobe istaknuti prigovore koje bi mogao isticati prema osiguraniku. **Obrazloženje:** Pravilnije bi bilo koristiti izraz zahtjev za isplatom osigurnine. Izraz odštetni zahtjev donekle je prihvatljiv za ugovor o osiguranju od odgovornosti gdje je glavna obveza osiguratelja naknada štete (čl.964.st.1.), a kod ostalih vrsta ugovora o osiguranju glavna obveza osiguratelja je isplata osigurnine i terminološki uskladiti s člankom 943. ZOO. Predlaže se izmjeniti članak 957. (Naknadno smanjenje vrijednosti) na način da se mijenja sadašnji članak, koji ujedno postaje stavak 1. te se

Nije prihvaćen

Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predloženo zakonsko rješenje izmjene članka 927. dovelo bi do pravne nesigurnosti. Opći i/ili posebni uvjeti osiguranja sastavni su dio ugovora sukladno članku 926. stavku 3. Zakona o obveznim odnosima. Ističem da nije prihvatljivo da se navede samo u predugovornoj dokumentaciji. Zakon ne propisuje na koji način će uvjeti osiguranja biti dostavljeni stranci tako da nema potrebe da se stranka ne upozna s općim uvjetima i u slučaju da se ugovor sklapa na daljinu. Predložena izmjena članka 939. stavka 2. Zakona o obveznim odnosima stavila bi osiguranika u nepovoljniji položaj. Nadalje predložena izmjena čl. 945. implicira da postoji sadržajna razlika između „zahtjeva” i „odštetnog zahtjeva”, međutim ne ukazuje se točno o kojoj se razlici radi što stvara pravnu nesigurnost. Nadalje, obzirom da ne postoje problemi u praksi osiguravajućih društava niti sudova prilikom primjene trenutno važećih zakonskih odredbi koje navodi predlagatelj ne postoji razlog za izmjenu zakonskih odredbi, niti iz prijedloga proizlazi da bi se navedene odredbe izmijenile bez dovođenja osiguranika u nepovoljniji položaj.

dodaju novi stavci 2. i 3.: Naknadno smanjenje vrijednosti Članak 957. (1) Ako se osigurana vrijednost smanji za trajanja osiguranja, svaka ugovorna strana ima pravo predložiti drugoj strani odgovarajuće sniženje osiguranog iznosa i premije, počev od dana kad je svoj prijedlog priopćila drugoj strani. Novi stavci 2. i 3. (2) Ukoliko strana kojoj je predloženo smanjenje osiguranog iznosa i premije ne prihvati prijedlog za smanjenje, strana koja je smanjenje predložila ima pravo na raskid ugovora u roku od 14 dana od dana kada je druga strana odbila prijedlog. (3) Odredbe stavaka (1) i (2) ne primjenjuju se ako su stranke ugovorile drugačije. **Obrazloženje:** Budući postojeći tekst članka 957. propisuje da je pravo jedne strane da predloži smanjenje osiguranog iznosa i premije, ali pri tome nije jasno normirano kako će se odrediti iznos na koji se ista smanjuje, predlaže se navedeni članak urediti u duhu sporazumnih volja ugovornih strana, tako da se na gore navedeni način izmjeni stavak 1. te da se dodaju novi stavci 2. i 3. Predlaže se u članku 964. (Odgovornost osiguratelja) izmjeniti stavak 2. i brisati stavak 3.: **Odgovornost osiguratelja Članak 964. (2)** Osiguratelj snosi, u granicama iznosa osiguranja, troškove spora, troškove mjera poduzetih na zahtjev osiguratelja ili u sporazumu s njim, radi zaštite od neopravdanih i pretjeranih zahtjeva trećih osoba i druge opravdane troškove radi utvrđivanja osiguranikove odgovornosti. **Obrazloženje:** Potrebno je jasnije odrediti da su termini „iznos osiguranja“ iz st.2. i „iz osiguranja“ iz stavka 3. jednoznačni jer su troškovi iz st.2. i iz st.3. opravdani kako bi se zaista utvrdila odgovornost osiguranika i visina štete. S obzirom da je dugogodišnja sudska praksa isključivo u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti zauzela stav da u iznos osiguranja ne ulaze troškovi utvrđivanja odgovornosti predlaže se jasno definirati da u osiguranju imovinske odgovornosti ti troškovi ulaze u iznos osiguranja. Predlaže se u čl. 970. (Osiguranje treće osobe) izmjena stavka 3. **Osiguranje treće osobe Članak 970. (3)** Ako se osiguranje odnosi na slučaj smrti nekoga trećega, za pravovaljanost ugovora potrebna je njegova pisana suglasnost prilikom sklapanja ugovora o osiguranju, s naznakom osiguranog iznosa. **Obrazloženje:** Predložena izmjena u skladu je s ranijom predloženom izmjenom postojećeg članka 925. stavaka 2. i stavka 3., koji se prema Prijedlogu briše, te članka 926. stavka 1. ZOO-a. Predložene izmjene spomenutih članaka ne predviđaju predaju potpisane police niti da polica treba sadržavati potpise ugovornih strana. U skladu s rečenim te tendencijama sveprisutne digitalizacije i rada na daljinu, predložena izmjena ovog stavka omogućuje davanje pisane suglasnosti koristeći suvremena sredstva digitalne komunikacije kojima se može izjaviti volja izjavitelja, u ovom slučaju pisana suglasnost treće osobe, na vjerodostojan i jednakovrijedan način kao i kada se pisana suglasnost izjavljuje prilikom potpisivanja police. Predložena izmjena ne sprječava da se pisana suglasnost treće osobe izjavi na posebnim pismenima kao što je to predviđeno postojećim uređenjem. No, s druge strane ne ograničava samo na takvu mogućnost.

<p>5 Saša Agejev NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA Jedna od čestih zlouporaba sklapanja ovih ugovora jest izigravanje zakonskih nasljednika za njihov nužni dio. Novi zakon treba definirati mehanizme koji osiguravaju da zakonski nasljednik može kao naknadu za uzdržavanje dobiti maksimalno onaj dio nekretnine koji ne zahvaća u nužni dio ostalih nasljednika. U suprotnom treba u potpunosti ukinuti nužni dio kod nasljedstva i dopustiti da svatko slobodno oporukom može ostaviti nasljedstvo u potpunosti prema vlastitoj volji.</p>	<p>Nije prihvaćen Ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju su po svojoj pravnoj prirodi naplatni pravni poslovi pri čemu primatelj uzdržavanja na davatelja uzdržavanja prenosi svoju imovinu zauzvrat za primljeno uzdržavanje. Na navedene ugovore se ne primjenjuju zakonske odredbe o nužnom dijelu propisane Zakonom o nasljeđivanju („Narodne novine“ broj 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15. i 14/19.)</p>
<p>6 Rankica Benc NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA Poštovani, hvalevrijedno je da se ugovori o uzdržavanju detaljnije normiraju, pogotovo imajući u vidu da ih sklapaju u određenom broju pripadnici tzv. ranjive skupine građana, pogotovo osobe starije dobi i osobe koje su se našle u situaciji da žele osigurati svoju, najčešće, starost. S druge strane i davateljima uzdržavanja treba biti jasno da preuzimaju kompleksne obveze, koje ako ih izvršavaju savjesno čine adekvatnu protučinidbu za dobivenu imovinu. Pogotovo ovim prijedlogom "evoluiraju" ugovori o dosmrtnom uzdržavanju, sjetimo se da su nekada bili inominatni kontrakti, te da je dovoljna forma bila ovjera potpisa i u to vrijeme se sklopilo najviše ugovora koji su bili izvor teškoća ponajviše za primatelje uzdržavanja. Kako je forma ovih ugovora kvalificirana, detaljnim zakonskim odredbama će se postaviti visoki standard zaštite ugovaratelja i ujednačiti i sudska praksa dođe li do sporova ili potrebe prilagodbe. Iako ovo nije savjetovanje o Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, predlažem da se u izmjenju odnosno i savjetovanje stavi u istom zakonskom "paketu" i Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i to na način da se izmijeni članak 34. stavak 2. koji sada glasi Članak 34. (2) Odredi li vlasnik pravnim poslom zabranu otuđenja ili opterećenja svoje stvari, to ga obvezuje. Ta će zabrana djelovati i prema trećima, ako je osnovana u korist bračnoga druga, djeteta, roditelja, posvojenika ili posvojitelja, a i upisana je u zemljišnu knjigu, odnosno u javni upisnik bez čega se ne može steći stvar za koju je zabrana određena. tako da novi tekst glasi: Članak 34. (2) Odredi li vlasnik pravnim poslom zabranu otuđenja ili opterećenja svoje stvari, to ga obvezuje. Ta će zabrana djelovati i prema trećima, ako je upisana je u zemljišnu knjigu, odnosno u javni upisnik bez čega se ne može steći stvar za koju je zabrana određena. OBRAZLOŽENJE: Ugovori o dosmrtnom uzdržavanju se često sklapaju između osoba koje nisu u krugu iz sadašnjeg zakonskog teksta (bračni drug, dijete, roditelj, posvojenik ili posvojitelj), a želja je primatelja uzdržavanja i njego legitimni interes da se nekretnina koju prenosi u vlasništvo davatelja uzdržavanja bez njegove dozvole ne može otuđiti niti opteretiti za njegova života. Ukidanjem ograničenja</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije prihvaćen s obzirom na to da se sadržaj istog ne odnosi na pitanja koja se uređuju Nacrtom prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima.</p>

bi se dala još jedna zaštita primateljima uzdržavanja, i to baš ta koju često žele postići i prema trećima, a za to je jedina stvarna garancija da bude upisana u zemljišnoj knjizi. To je također poželjno i za druge pravne poslove, pogotovo darovanja, a ponekad i kupoprodaje. No, ukoliko Zakonodavac ocijeni takvu slobodu preširokom, moguće je ovakav "generalni upis" dozvoliti samo za dosmrtna uzdržavanja. U pravnoj literaturi se zna naći obrazloženje da sadašnja dikcija čl. 34. st. 2. ograničava mogućnost zemljišnoknjižnog upisa na navedeni krug osoba da se ne bi smanjio broj nekretnina u prometu, no vjerujem da bi Zakonodavac kao pretežiti interes ocijenio pravo vlasnika da ako želi nekretninu izuzme iz prometa bez njegove dozvole i to čini vidljivim i trećima kroz upis u javni registar, najčešće zemljišnu knjigu. Istina je da se upisima tereta odnosno služnosti kako se novelom ZOO predviđa smanjuje mogućnost otuđenja i opterećenja predmetne nekretnine de facto (npr. koja banka bi pod hipoteku uzela stan s upisanom služnosti?), ali se potpuni cilj i zaštita ranijeg vlasnika postiže, ako on to želi a sukontrahent je suglasan, upisom u zemljišnu knjigu. Ionako, ako s vremenom obje ugovorne strane suglasno odluče da se nekretnina otuđi, također ju pravnim poslom mogu ukloniti i iz ugovora i iz zemljišne knjige. Istina je da će mnogi prigovoriti da se previše detaljnim normiranjem ne mogu ukloniti sve negativnosti prakse ni opisati sve životne situacije koje se pretaču u pravni posao, ali ugovori o uzdržavanju zaslužuju iznimno detaljno normiranje. Pogotovo s aspekta Zakona o javnom bilježništvu javni bilježnik će biti dužan stranke upozoriti na sve konkretne zakonske odredbe kao i njihove posljedice i po potrebi upisati u ugovor koji je javnobilježnički akt upozorenje i pouke sukladno čl. 58 ZJB. Već sada statistike pokazuju da kada javni bilježnik sastavlja ugovor o uzdržavanju kao javnobilježnički akt, u bitno većem broju je to doživotno, a ne dosmrtno uzdržavanje. Zacijelo je razlog tome upravo što stranke na samom početku budu poučene o razlici ta dva ugovora.

<p>7 Tomislav Pavošević IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA Prijedlog: U članku 300. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi: (5) Kod računanja trajanja vremena primjenjuje se matematički izračun koji uzima u obzir dan nastanka događaja. Obrazloženje (veza primjerice sa Zakonom o radu, NN 93/ 2014.): Prilikom primjene točke 4. u stavku 1. članka 151. Zakona o radu (NN 93/ 2014.) u kojoj se govori o otkazu radniku s navršениh 60 godina života, sudska praksa i Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike krivo primjenjuju odredbe članka 300. iz Zakona o obveznim odnosima. Zakon o obveznim odnosima propisuje računanje vremena isključivo u smislu rokova i kao takav ne može se primijeniti na računanje trajanja vremena kao što je određivanje datuma na koji je osoba navršila 60 godina života. Ako se osoba rodila primjerice 1.siječnja, onda je to prvi dan njezine prve godine života, a 31.prosinca iste godine zadnji je dan prve godine života. Prvi rođendan pada na 1.siječnja sljedeće godine pa je na svoj prvi rođendan osoba već navršila prvu godinu života! U konkretnom slučaju, rođen sam 3.listopada 1954., a poslodavac mi je 3.listopada 2014, na moj 60.rođendan, otkazao ugovor o radu i to tako da nije tražio suglasnost radničkog vijeća. Slijedom navedenog razvidno je da mi je 2.listopada 2014. bio posljednji dan 60. godine života pa sam 3.listopada 2014. na svoj 60. rođendan započeo svoju 61. godinu života. Međutim, u svojim presudama u radnom sporu, prvo Prekršajni sud u Zagrebu (Poslovni broj: 77.Pp G-1557/15; Presuda od 19.rujna 2016.), a poslije i Općinski radni sud u Zagrebu (Poslovni broj: 12 Pr-9484/14-24; Presuda od 30.svibnja 2017.) zauzeli su stajalište da sam 3.listopada 2014., na svoj 60. rođendan upravo navršio 60 godina života i da zato na dan otkaza ugovora o radu nisam bio stariji od 60 godina, što je krivio. Predloženo izmjenom članka 300. Zakona o obveznim odnosima dala bi se precizna uputa pa bi se izbjeglo krivo računanje trajanja vremena u sličnim slučajevima.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije prihvaćen s obzirom na to da se sadržaj istog ne odnosi na pitanja koja se uređuju Nacrtom prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima.</p>
<p>8 HP-Hrvatska pošta d.d. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak. 1. Referentna stopa na koju se poziva stavak 9. članka 29. definirana je u prethodnom stavku 8. istog članka 29., dok u stavku 2. istog članka nije definirana sama ta stopa, već se stavak 2. više odnosi na definiranje stope zateznih kamata putem „uvećanja referentne stope“. Stoga predlažemo izmjenu koja bi glasila: „(9) Hrvatska narodna banka dužna je u „Narodnim novinama“ objaviti referentnu stopu iz stavka 8. ovoga članka, koju je objavila Europska središnja banka, koja je na snazi na dan 1. siječnja i na dan 1. srpnja.“</p>	<p>Nije prihvaćen Referentna stopa se prvi put spominje u stavku 2. članka 29. Nije prihvatljivo u stavku 9. uputiti na stavak 8. jer stavak 8. upućuje na stavak 2. članka 29. Zakona o obveznim odnosima.</p>

<p>9 Tomislav Pavošević PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 2. Prijedlog: U članku 579. iza predloženog novog stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi: Ugovor o doživotnom uzdržavanju koji bi bio sklopljen na novčana sredstva koja će poslije smrti primatelja uzdržavanja preostati na njegovim bankovnim računima ništetan je ako se s računa podižu novčana sredstva koja bi u konačnici završavala kod davatelja uzdržavanja. Za nadzor nad postupanjem s računima primatelja uzdržavanja ovlašćuje se Porezna uprava. Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 4. Obrazloženje: Kod ugovora o doživotnom uzdržavanju koji su sklopljeni na novčana sredstva koja će poslije smrti primatelja uzdržavanja preostati na njegovom bankovnom računu, događa se da se s računa redovito isplaćuju sredstva koja u konačnici završavaju kod davatelj uzdržavanja. To je u suprotnosti s odredbom iz stavka 1. Istog članka 579. „da je stjecanje stvari i prava odgođeno do trenutka smrti primatelja uzdržavanja“ pa bi se, prikriveno iza ugovora o doživotnom uzdržavanju, radilo o obavljanju neregistrirane djelatnosti.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženom izmjenom bi se ograničila ugovorna volja stranaka i pravo primatelja uzdržavanja da raspolaže svojom imovinom.</p>
<p>10 Ured pučke pravobraniteljice PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 3. Predloženo ograničenje broja ugovora u članku 580. stavku 1. Zakona o obveznim odnosima predlažemo preciznije propisati, jer trenutna formulacija prema kojoj davatelj uzdržavanja i primatelj uzdržavanja „ne mogu istovremeno imati sklopljena više od ukupno tri ugovora o doživotnom uzdržavanju i/ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju“ ne isključuje mogućnost da davatelj uzdržavanja jedan ugovor o uzdržavanju sklopi s više primatelja uzdržavanja (primjerice bračnim parom). S obzirom na slučajeve tzv. „profesionalnih“ davatelja uzdržavanja koji su ugovore o uzdržavanju sklopili s većim brojem primatelja uzdržavanja, a kod kojih je bilo upitno hoće li primatelj uzdržavanja uistinu dobiti ugovoreno uzdržavanje, trebalo bi propisati da jedan davatelj uzdržavanja ne može istovremeno imati sklopljene ugovore o uzdržavanju s više od tri primatelja uzdržavanja. Isto je potrebno precizirati i u odnosu na primatelja uzdržavanja, kako bi bilo jasno odnosi li se navedeno ograničenje samo na broj ugovora ili na broj davatelja uzdržavanja s kojima jedan primatelj uzdržavanja može sklopiti ugovor o uzdržavanju. Pri tome ukazujemo da u obrazloženju članka 3. Nacrta Zakona nisu navedeni razlozi predloženog ograničenja u sklapanju ugovora o uzdržavanju na strani primatelja uzdržavanja, a što je potrebno radi razumijevanja svrhe ove odredbe i njezinih očekivanih učinaka. U ovom članku ujedno predlažemo dodati stavak 6. sljedećeg sadržaja: „Ovlaštena osoba iz stavka 3. ovog članka provjerit će u dostupnim evidencijama prije ovjere ili sastavljanja ugovora je li ugovarateljima sklapanje ugovora o uzdržavanju zabranjeno prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.“ Naime, usprkos članku 170. Zakona o socijalnoj skrbi (NN</p>	<p>Djelomično prihvaćen Predložena izmjena u pogledu ograničenja sklapanja ugovora s najviše tri primatelja uzdržavanja je prihvaćena kako bi se izbjegle nejasnoće u praksi. Nema potrebe propisivati obvezu sudu da izvrši uvid u dostupne evidencije je li osobama zabranjeno sklapanje ugovora prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi. Nacrtom je određeno da će prilikom ovjere ili sastavljanja ugovora ovlaštena osoba ugovarateljima pročitati ugovor, te će ih detaljno i ugovarateljima razumljivim riječima upozoriti na prava i obveze koje proizlaze iz ugovora. Ovlaštena će osoba provjeriti neposrednim pitanjima jesu li obje ugovorne strane razumjele prava i obveze koje za njih proizlaze iz ugovora. Također se ističe da samo poslovno sposobna osoba može vlastitim očitovanjima volje stvarati pravne učinke. Uvid u dostupne evidencije omogućiti će se nakon što se ostvare tehničke mogućnosti.</p>

18/22, 46/22, 119/22, 71/23 – dalje u tekstu: ZSS), kojim je propisano da pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost socijalne skrbi i osoba zaposlena u djelatnosti socijalne skrbi ne mogu s korisnikom sklopiti ugovor kojim se otuđuju ili opterećuju nekretnine korisnika, niti ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, te da je ugovor sklopljen suprotno ovoj odredbi ništetan, iz pritužbi koje zaprimamo vidljivo je da se ugovori o uzdržavanju sklapaju i unatoč ovoj zabrani. Pritom je Istraživanje koje je pučka pravobraniteljica 2019. godine provela na 500 osoba u dobi od 65 i više godina pokazalo da čak 85% ispitanih ne zna da je osobama koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi i osobama zaposlenim u djelatnosti socijalne skrbi zabranjeno sklapanje ovih ugovora. S obzirom da se ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju sklapaju u strogoj formi pred sudovima i javnim bilježnicima, od iznimne je važnosti da navedena tijela poduzmu odgovarajuće provjere kako bi se spriječilo sklapanje ništetnih ugovora, pri čemu javnim bilježnicima i sudovima treba što prije omogućiti informatičko povezivanje sa sustavom socijalne skrbi radi uvida u podatke u pogledu postojanja zakonskih zapreka za sklapanje ugovora iz čl. 170. ZSS-a. Pritom, vodeći računa o obvezi zaštite osobnih podataka, ukazujemo da bi spomenuti uvid trebao biti ograničen isključivo na podatke koji su nužni u svrhu provjere postojanja zakonskih zapreka za sklapanje ovih ugovora.

11 **Rankica Benc**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIH ODNOSIMA, Članak 3.
 Novi stavak 1. glasi: " Davatelj uzdržavanja ne može istovremeno imati sklopljena više od ukupno tri ugovora o doživotnom uzdržavanju i/ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju." OBRAZLOŽENJE: Nema potrebe primatelja uzdržavanja ograničavati u broju ugovora. Intencija je uvesti kontrolu na strani davatelja uzdržavanja. U stavak 1. koji postaje stavak 3. dodaje se rečenica: Isti je oblik potreban za izmjenu ili raskid ugovora. OBRAZLOŽENJE: Zbog posebne zaštite ranjivih skupina koje su najčešće primatelji uzdržavanja zbog svoje dobi, treba otkloniti dvojbe koje u praksi postoje kod oblika izmjena ili raskida. Naime, izmjenom se također može znatno otežati položaj ugovaratelja, a kod raskida se uz kvalificiranu pravnu pomoć može jasno ugovoriti posljedice raskida i otkloniti kasnije potencijalne sporove, npr. da li postoji obveza na plaćanje naknade za ranije primljeno uzdržavanje, brisanje zabilježbe ugovora i drugih upisa, uknjižba prava vlasništva na primatelja uzdržavanja ako je vlasništvo preneseno i slično. U stavak 2. koji postaje stavak 4. se dodaje na kraju rečenice zarez te riječi: "kao i mogućnost ugovaranja služnosti, stvarnog tereta i zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine". OBRAZLOŽENJE: Iako pouka o pravnim posljedicama implicira i pouku o ne/ugovaranje služnosti i/ili stvarnog tereta i/ili zabrane otuđenja ili opterećenja, korisno je naglasiti pouku o realnoj zaštiti koju zakonodavac želi ojačati predmetnim promjenama propisa.

Djelomično prihvaćen
 Prihvaća se prijedlog u dijelu da se briše ograničenje broja sklopljenih broja ugovora na strani primatelja uzdržavanja, dok se u ostalom dijelu ne prihvaća. Člankom 286. stavkom 2. Zakona o obveznim odnosima propisano je da ugovor bude sklopljen u određenom obliku što važi i za sve kasnije izmjene i dopune ugovora. Dosadašnji stavak 1. članka 580. koji postaje stavak 3. Zakona o obveznim odnosima sukladno Nacrtu propisuje oblik sklapanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju. Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti sastavljen u pisanom obliku te ovjeren od suca nadležnog suda ili potvrđen (solemniziran) po javnom bilježniku ili sastavljen u obliku javnobilježničkog akta. Obzirom na navedeno zakonom je u dovoljnoj mjeri reguliran oblik u kojem mora biti sklopljeni predmetni ugovor kao i sve kasnije izmjene i dopune ugovora. Nacrtom se dodaje članak 586.a Zakona o obveznim odnosima kojim se uređuje pouka ugovarateljima vezano za upoznavanje s pravima i obvezama iz ugovora, trenutku prijenosa imovine ovisno o vrsti ugovora koji je sklopljen te prednostima ugovaranja osnivanja osobne služnosti i pridržaja prava stvarnog tereta te je predloženom dopunom ostvaren cilj zaštite primatelja uzdržavanja.

12	<p>Ured pučke pravobraniteljice PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 4.</p> <p>Predlažemo da se u novom članku 580.a, u stavku 4., koji propisuje obvezu suda prvog stupnja da po službenoj dužnosti u Registar ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju upiše podatke o pokrenutom postupku radi utvrđenja ništetnim, poništenja ili raskida ugovora o doživotnom ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, na kraju rečenice umjesto točke stavi zarez i doda tekst „odmah po zaprimanju tužbe“. Smatramo da je obvezu trenutnog postupanja suda u ovim slučajevima važno propisati zbog ažurnog vođenja i točnosti podataka u spomenutom Registru.</p>	<p>Prihvaćen Prihvaća se.</p>
13	<p>HRVATSKA JAVNOBILJEŽNIČKA KOMORA PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 4.</p> <p>Predlaže se čl. 580.a. nadopuniti novim stavkom 2 koji glasi: (2) Hrvatska javnobilježnička komora će osnovati i voditi Registar punomoći. S tom dopunom dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3., stavak 3. postaje stavak 4., stavak 4. postaje stavak 5., stavak 5. postaje stavak 6. te stavak 6. postaje stavak 7. Također, isti članaka se predlaže nadopuniti sa stavkom 8. koji glasi: (8) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će propisati sadržaj i način vođenja Registra punomoći, naknadu za upis te pravo na neposredni pristup podacima iz Registra punomoći, kao i izdavanje potvrde o podacima iz Registra. punomoći“.</p>	<p>Nije prihvaćen Predložena izmjena nije nužna za osnivanje i vođenje Registra, kao niti za utvrđivanje valjanosti punomoći prilikom ovjere ugovora na sudu odnosno solemnizacije ugovora pred javnim bilježnikom, niti bi se predloženom odredbom ostvarila svrha koja se namjerava postići osnivanjem Registra.</p>

14	<p>Rankica Benc PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 4.</p> <p>(2) U Registar se upisuju podaci o: - sklopljenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju - raskinutom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju -izmijenjenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju - pokrenutom postupku radi utvrđenja ništetnim, poništenja ili raskida te izmjene ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju - načinu pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnim, poništenja ili raskida te izmjene ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.</p> <p>(3) Ovlaštena osoba iz članka 580. stavka 3. ovoga Zakona po službenoj dužnosti odmah će upisati u Registar podatke o sklopljenom ugovoru o doživotnom uzdržavanju ili ugovoru o dosmrtnom uzdržavanju te o izmjeni ili sporazumnom raskidu ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. (4) Sud prvog stupnja po službenoj dužnosti upisat će u Registar podatke o pokrenutom postupku radi utvrđenja ništetnim, poništenja ili raskida te izmjene ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. (5) Sud prvog stupnja po službenoj dužnosti upisat će u Registar podatke o utvrđenju ništetnim, poništenju ili raskidu te izmjeni ugovora o doživotnom uzdržavanju ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju u roku od 30 dana od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno u roku od 30 dana od dostave pravomoćne odluke višeg suda.“. OBRAZLOŽENJE: U registar se uz predloženo upisuju i podaci o izmjeni Ugovora, bilo da se radi o sporazumnoj izmjeni ili izmjeni temeljem sudske odluke.</p>	<p>Prihvaćen Prihvaća se.</p>
----	---	---

15 **Rankica Benc**
PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 7.
Članak 587. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase: „Osnivanje služnosti i pridržaj prava stvarnog tereta
Članak 587. (1) Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, ugovorom će se na njoj u njegovu korist osnovati služnost stanovanja, plodouživanja i uporabe, te zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine bez njegove dozvole, ako se tome izričito ne protivi. (2) Ako primatelj uzdržavanja daje nekretninu, ugovorom će se na njoj u njegovu korist osnovati stvarni teret uzdržavanja, ako se tome izričito ne protivi. (3) Istovremeno s uknjižbom prava vlasništva temeljem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju zemljišnoknjižni sud će po službenoj dužnosti uknjižiti pravo služnosti i zabilježiti zabranu iz stavka 1. ovoga članka te uknjižiti stvarni teret uzdržavanja u zemljišnoj knjizi, ukoliko su ugovoreni. (4) Zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine može se ugovoriti i zabilježiti u zemljišne knjige i kada primatelj uzdržavanja nije u srodstvu s davateljem uzdržavanja odnosno bez obzira na stupanj srodstva.“ **OBRAZLOŽENJE:** Nekretnine koje se daju mogu biti raznih vrsta, te nije za sve prikladna služnost stanovanja. I za nekretnine koje su namijenjene za stanovanje smisleno je osnovati služnost plodouživanja, jer se time može alimentirati prihod primatelja uzdržavanja ako npr. iseli u dom. Nema razloga da stvarni teret uzdržavanja ne bude u istom režimu kao i služnosti. Zabrana otuđenja i opterećenja bez dozvole primatelja uzdržavanja, također ima funkciju jačanja pravne sigurnosti primatelja uzdržavanja. S obzirom na određena u zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima potrebno je proširiti krug osoba za koje se zabrana može upisati u zemljišnu knjigu i izvan kruga najbližih srodnika, budući da se ugovor sklapa često i s osobama izvan tog kruga osoba.

Nije prihvaćen
Člankom 2. Nacrta propisuje se sadržaj ugovora o doživotnom uzdržavanju, a koji gasi: Ugovorom iz stavka 1. ovoga članka odredit će se sadržaj uzdržavanja kojim se, između ostalog, određuje mjesto stanovanja primatelja uzdržavanja (u njegovom stambenom prostoru, u stambenom prostoru davatelja uzdržavanja, u specijaliziranoj ustanovi ili u drugom odgovarajućem smještaju), obveza prehrane, njege i brige o zdravlju primatelja uzdržavanja te zadovoljavanja njegovih ostalih osnovnih životnih potreba, snošenje troška režija i sahrane primatelja uzdržavanja. Iz navedene zakonske odredbe razvidno je da je intencija zakonodavstva da se zaštiti primatelj uzdržavanja na način da se zakonom propisuje obvezatni sadržaj ugovora o uzdržavanju. Kroz navedenu zakonsku odredbu osigurava se mjesto stanovanja za primatelja uzdržavanja te se ujedno uređuju obveze davatelja uzdržavanja vezano za osiguranje i pružanje brige i skrbi primatelju uzdržavanja. Smatra se da je propisivanjem obvezatnog sadržaja ugovora u dovoljnoj mjeri osigurana pravna zaštita primatelja uzdržavanja. Na dispoziciji ugovornih strana je žele li ugovoriti dodatna instrumente osiguranja obveze koju mora ispuniti davatelj uzdržavanja u smislu pribavljanja novčanih sredstava iz npr. davanja nekretnine u najam ili zakup. Zabrana opterećenja ili otuđenja nekretnine je relevantna samo u slučaju sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju jer u tom slučaju dolazi do istovremenog prijenosa imovine. Vezano za navedeno potrebno je istaknuti da je ZID Zakona o obveznim odnosima izmijenjen naziv ugovora o dosmrtnom uzdržavanju na način da se upravo precizira trenutak kada dolazi do prijenosa imovine kako bi ugovornim stranama bile jasne posljedice sklapanja takvog ugovora. Pravna zaštita primatelja uzdržavanja u ovom slučaju je osigurana i kroz odredbu Nacrta kojim se dodaje članak 586.a koji glasi: „Prilikom ovjere ili sastavljanja ugovora ovlaštena će osoba ugovarateljima pročitati ugovor, te će ih detaljno i ugovarateljima razumljivim riječima upozoriti na prava i obveze koje proizlaze iz ugovora, na trenutak prijenosa vlasništva, objasniti će ugovarateljima razliku između ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te ukazati na prednosti osnivanja osobne služnosti i pridržaja prava stvarnog tereta iz članka 587. ovoga Zakona. Ovlaštena će osoba provjeriti neposrednim pitanjima jesu li obje ugovorne strane razumjele prava i obveze koje za njih proizlaze iz ugovora“.

16	<p>Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 8. HANFA se s predloženom izmjenom slaže. Dodatno, predložemo izmjene u stavku 3. (3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ugovor o osiguranju osoba sklopljen je kad strane potpišu policu osiguranja ili kada osiguratelj potpiše i izda policu osiguranja prema ponudi koju su potpisale ugovorne strane. Obrazloženje: Predlaže se izmjena stavka 3. članka 925. Zakona na način da se propiše kako je ugovor o osiguranju osoba sklopljen kad strane potpišu policu osiguranja ili kada osiguratelj potpiše i izda policu osiguranja prema ponudi koju su potpisale ugovorne strane (ovo bi u praksi izjednačilo način sklapanja ugovora o osiguranju osoba sa sklapanjem ugovora o neživotnom osiguranju, uz zadržavanje formalnosti oblika). Formalnost ugovora o osiguranju osoba bi trebala biti zadržana, ali je opravdano isti prebaciti sa police osiguranja na ponudu budući osiguratelji ostvaruju izravni kontakt s klijentom tijekom davanja ponude, a ne nužno u trenutku izdavanja police.</p>	<p>Nije prihvaćen Prihvaćanje predložene izmjene dovelo bi do pravne nesigurnosti jer bi se na različite načine tumačio trenutak sklapanja ugovora.</p>
17	<p>HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 8. Predlaže se izmijeniti čl. 925. st. 2. na sljedeći način i brisati stavak 3., uz dolje navedeno obrazloženje. Članak 925. (2) O sklopljenom ugovoru o osiguranju osiguratelj je obavezan bez odgađanja ugovaratelju osiguranja predati uredno sastavljenu policu osiguranja ili neki drugi dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju (list pokrića i sl.). Stavak 3. se briše. Obrazloženje: Predloženo je u stavku 2. da polica osiguranja, kao dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju, ne mora biti nužno vlastoručno potpisana, što je i usvojeno. Već sam članak 293. ZOO-a predviđa mogućnost sklapanja ugovora elektroničkim putem gdje se ne zahtijeva vlastoručni potpis isprave kao dokaz sklopljenog ugovora. Predloženo rješenje u skladu je sa suvremenim načinom poslovanja, sveprisutnom digitalizacijom i radom na daljinu, što omogućava nastanak različitih dokaza o prihvatu ponude, tj. dokaza da je sklopljen ugovor o osiguranju u skladu s člankom 925. stavkom 1. ZOO-a (npr. suglasnost putem autoriziranog maila, napredni digitalni potpis i slično). U skladu s navedenim, predložena izmjena "ili neki drugi dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju (list pokrića i sl.)" ima za cilj ne ograničiti se samo na ispravu kao dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju nego ostaviti mogućnost da se dokazom o sklopljenom ugovoru o osiguranju može smatrati i nešto drugo osim isprave o ugovoru o osiguranju. Članak 925. stavak 3. – briše se. „Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ugovor o osiguranju osoba sklopljen je kad strane potpišu policu osiguranja“. Obrazloženje: Prema postojećem rješenju ugovor o osiguranju osoba je formalan ugovor. Predloženim brisanjem spomenute odredbe nastoji se postići da i ugovor o osiguranju osoba (osiguranje života, osiguranje od posljedica</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo zakonodavno rješenje iz Nacrta u cijelosti ostvaruje cilj i osigurava pravnu zaštitu te se stoga ne prihvaća prijedlog izmjene stavka 2. članka 925. Zakona o obveznim odnosima. Nadalje, ne prihvaća se prijedlog da se briše stavak 3. članka 925 Zakona o obveznim odnosima obzirom da se radi o osiguranju osoba za koje je potrebno zadržati strogu formu. Naime, uz pojednostavljenje i ubrzanje pružanja usluga osiguranja, potrebno je osigurati zaštitu ugovaratelja osiguranja.</p>

nesretnog slučaja) bude neformalan. Predloženo rješenje tj. brisanje odredbe koja nameće pisani oblik ugovora o osiguranju osoba, u skladu je sa suvremenim europskim uređenjima/propisima o ugovoru o osiguranju. Primjerice, njemački Zakon u ugovoru o osiguranju iz 2007. godine (u primjeni od 1.1.2008. godine) ne propisuje posebni oblik za pojedine vrste ugovora o osiguranju. Primjenjuju se opća pravila obveznog prava iz njemačkog Građanskog zakonika (BGB) o sklapanju ugovora (par. 145 – 157), a koja se temelje na načelima o neformalnosti ugovora. Niti u talijanskom, švicarskom i austrijskom pravu ne nalaze se odredbe o posebnoj formi ugovora o osiguranju osoba, odnosno prevladava načelo neformalnosti ugovora. Načela europskog ugovornog prava osiguranja iz 2007. godine (PEICL - Principles of European Insurance Contract Law (PEICL) - Version 2015, dostupno na: <https://www.uibk.ac.at/zivilrecht/forschung/evip/restatement/draft.html>, stanje: 1. 11. 2015., (pristup: 8.6.2021.)) a koja predstavljaju akademski prijedlog Zakona o ugovoru osiguranju na razini EU-a koji nije pravno obvezujući, u čl. 2:301 izričito navode da ugovor o osiguranju ne mora biti zaključen ili dokazan u pisanom obliku niti podliježe bilo kojem drugom zahtjevu glede oblika. Ugovor se može dokazati bilo kojim sredstvima, uključujući usmeno svjedočenje. Navedena odredba ne sadrži posebna pravila o formi ugovora o osiguranju osoba. Ujedno, i prema Zakonu o dobrovoljnim mirovinskim fondovima određeno je neformalno sklapanje ugovora na način da se isti sklapa prihvaćanjem prospekta i statuta fonda pod uvjetom da je izvršena prva uplata u fond. Zakonom o dobrovoljnom mirovinskom osiguranju propisano je: Članstvo u fondu Članak 114. (1) Članstvo u fondu počinje sklapanjem ugovora o članstvu s mirovinskim društvom koje upravlja odabranim fondom i upisom u registar članova fonda iz članka 130. ovoga Zakona. Ugovor o članstvu Članak 115. (1) Odnos mirovinskog društva i člana fonda temelji se na ugovoru o članstvu. (2) Ugovor o članstvu smatra se sklopljenim prihvaćanjem prospekta i statuta fonda od strane potencijalnog člana, pod uvjetom da je izvršena prva uplata u fond. (3) Ugovor o članstvu obvezno mora sadržavati ime i prezime, osobni identifikacijski broj, datum rođenja i spol člana, naziv mirovinskog društva i fonda, datum sklapanja ugovora i potpis ili suglasnost člana fonda na uvjete iz ugovora te prospekt i statut fonda. (4) Ugovorom o članstvu mirovinsko društvo se obvezuje preračunati uplate na osobne račune člana fonda u udjele, izvršiti upis istoga u registar članova, upravljati fondom za zajednički račun članova i poduzimati sve ostale pravne poslove i radnje potrebne za upravljanje fondom u skladu s odredbama ovoga Zakona, propisa donesenih na temelju ovoga Zakona te prospekta i statuta fonda. (5) Ugovorom o članstvu društvo je dužno upoznati člana fonda o svim oblicima naknada koje će se zaračunavati članu fonda i podmirivati iz imovine fonda za vrijeme trajanja njegovog članstva u fondu, mogućnostima isplata po ostvarenju prava na mirovinu, uvjetima za ostvarenje prava na mirovinu u slučaju smrti člana fonda (članak 123. stavak 2.), uvjetima za izlazak iz

<p>članstva u fondu (članak 118. stavak 4.), kao i mogućim naknadama pri isplati mirovine te načinu i rokovima obavještanja člana fonda. Naime, u praksi se proces odvija: potencijalni član potpisuje Ponudu, a drugi korak je da tek po prvoj uplati od minimalno x kuna postaje član te mu se šalje Ugovor o članstvu s potpisom ovlaštene osobe dobrovoljnog mirovinskog fonda. I u samom procesu sklapanja ugovora o osiguranju života postoje niz predradnji (davanje predugovorne dokumentacije, procjena rizika, ispunjavanje upitnika) do samog čina sklapanja ugovora o osiguranju temeljem kojih se, radi zaštite interesa osiguratelja i radi zaštite interesa ugovaratelja osiguranja, potpisuje i razmjenjuje određena dokumentacija. Članak 925. stavci 4. - 6. – renumeracija stavaka. Obrazloženje: Predloženom izmjenom kojom se briše stavak 3., postojeći stavci 4., 5. i 6., postaju stavci 3., 4. i 5.</p>	
<p>18 Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 9. HANFA - Predlažemo dopuniti novopredloženi stavak 3. : „(2) Osim podataka iz stavka 1. ovoga članka u polici osiguranja osoba moraju biti i potpisi ugovornih strana ako ugovorne strane već nisu potpisale ponudu osiguranja.“. Obrazloženje: Predlaže se izmijeniti čl. 926. stavka 1. Zakona u dijelu koji se referira na potpise ugovornih strana na način da se u dijelu „potpisi ugovornih strana“ nadoda ako ugovorne strane već nisu potpisale ponudu osiguranja.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo zakonodavno rješenje Nacrta u cijelosti ostvaruje cilj pravne zaštite te se stoga ne prihvaća prijedlog izmjene stavka 1. članka 926. Zakona o obveznim odnosima. Ukazuje se Nacrtom obveza osiguratelja da preda osiguraniku potpisanu policu s iznimkom police osiguranja osoba.</p>
<p>19 HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 9. Nismo suglasni s prijedlogom novog stavka 2. te se isti predlaže brisati. Obrazloženje: Izmjenom stavka 1., koja je u skladu s našim prijedlogom u svojstvu člana Radne skupine pri Ministarstvu pravosuđa i uprave, u sastojke police osiguranja ne ulaze potpisi ugovornih strana. Ova predložena izmjena u skladu je s naprijed predloženom izmjenom članka 925. stavka 2. ZOO-a. Nismo suglasni s prijedlogom novog stavka 2. iz razloga navedenih u obrazloženju uz prijedlog brisanja st. 3. u članku 925.</p>	<p>Nije prihvaćen Sukladno stavku 3. članka 925. Zakona o obveznim odnosima ugovor o osiguranju osoba sklopljen je kad strane potpišu policu osiguranja. Obzirom da se radi o osiguranju osoba potrebno je zadržati formalizam radi pravne sigurnosti te uskladiti zakonsku odredbu na način kako je to uređeno Nacrtom kojim se dodaje novi stavak 2. kojim je propisan obvezatan sadržaj police osiguranja u slučaju sklapanja ugovora o osiguranju osoba.</p>

<p>20 Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 10. HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA uočava da je predloženim novim stavkom 4. predviđeno da se dostava radi putem „usluge elektroničke preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu“. Pretpostavljamo da ovdje misle na elektroničku preporučenu dostavu. Elektronička preporučena dostava predstavlja uslugu koja omogućava prijenos podataka među trećim stranama pomoću elektroničkih sredstava i pruža dokaz o postupanju s prenesenim podacima, uključujući dokaz o slanju i primanju podataka, čime se preneseni podaci štite od rizika gubitka, krađe, oštećenja ili bilo kakvih neovlaštenih preinaka. HP pruža ovu uslugu (https://www.posta.hr/epreporuka/9635). Hanfa predlaže, u svrhu jednostavnije komunikacije, izmjene važećeg stavka 3. i novi stavak 4. kako slijedi: (3) Ali ako ugovaratelj osiguranja premiju koja je dospjela nakon sklapanja ugovora ne plati do dospelosti, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od trideset dana otkad je ugovaratelju osiguranja dostavljena obavijest o dospelosti premije, ali s tim da taj rok ne može isteći prije nego što protekne trideset dana od dospelosti premije. (4) Obavijest iz stavka 3. ovog članka dostavlja se putem ovlaštenog pružatelja poštanskih usluga preporučenim pismom ili na adresu elektroničke pošte koju je dostavio i potvrdio ugovaratelj osiguranja za elektroničku komunikaciju s osigurateljem u svrhu zaprimanja ovakvih obavijesti. Obrazloženje: Hanfa smatra da je u ovu svrhu dovoljno osigurati adresu elektroničke pošte, da nije nužno da se osiguraju uvjeti preporučene dostave kako je predviđeno prijedlogom.</p>	<p>Nije prihvaćen Predložena izmjena bi uzrokovala pravnu nesigurnost. Nužno je, a obzirom na pravne posljedice prestanka ugovora sukladno stavku 3. članka 937. Zakona o obveznim odnosima, osim dostave pismena preporučenom pošiljkom u fizičkom obliku, omogućiti ugovaranja da se dostava pismena vrši putem usluge preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Uredbi (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu kako bi se omogućilo jednostavno dokazivanje slanja i primanja pismena što se ne može osigurati običnom elektroničkom poštom.</p>
<p>21 HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 10. Predlaže se u članku 937. izmijeniti stavak 3. i stavak 5. na sljedeći način. Posljedice neplaćanja premije Članak 937. (3) Ali ako ugovaratelj osiguranja premiju koja je dospjela nakon sklapanja ugovora ne plati do dospelosti, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od trideset dana otkad je ugovaratelju osiguranja uručena pisana obavijest osiguratelja o dospelosti premije, ali s tim da taj rok ne može isteći prije nego što protekne trideset dana od dospelosti premije. Prijedlog novog stavka 4. (4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovog članka, ugovorne strane mogu se sporazumjeti o dostavi obavijesti o dospelosti premije elektroničkim putem. Prijedlog izmjene sadašnjeg stavka 5. (koji postaje renumeracijom stavak 6.) (5) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju</p>	<p>Nije prihvaćen Predložena izmjena dovela bi do pravne nesigurnosti osiguranika jer nije jasno propisan postupak uručenja pismena odnosno nije jasno od kada za osiguranika počinju teći rokovi iz stavka 3. članka 937. Zakona o obveznim odnosima koji imaju dalekosežne posljedice za osiguranika. Nužno je zadržati obvezu dostave obavijesti preporučenom poštom na način kako je to predloženo u Nacrtu čime se omogućava ugovornim stranama da ugovore dostavu pismena putem usluge elektroničke preporučene dostave koju obavlja kvalificirani pružatelj usluga povjerenja sukladno Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ.</p>

se na osiguranje života. Obrazloženje: Predloženim rješenjem nastoji se omogućiti komunikacija osiguratelja i ugovaratelja osiguranja i drugim načinima, posebice putem e-pošte, a ne samo i isključivo preporučenim pismom. Današnje zakonodavstvo predviđa komunikaciju stranaka unutar obveznih odnosa i s javnim tijelima elektroničkim putem. Određivanje načina komunikacije i rokova tipičan je izraz slobode ugovaranja, odnosno načela stranačke autonomije kao temeljnog načela obveznog prava. ZOO predviđa sklapanje ugovora elektroničkim putem (članak 293.). Osim toga, dostavu i komunikaciju elektronskim putem predviđaju: Zakon o elektroničkoj trgovini, Zakon o zemljišnim knjigama, Zakon o općem upravnom postupku (članak 75. – primarna komunikacija elektroničkim putem), Zakon o parničnom postupku, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o elektroničkoj ispravi (koji se odnosi na uporabu elektroničke isprave u svim poslovnim radnjama i djelatnostima te u postupcima koji se vode pred tijelima javne vlasti i u kojem elektronička isprava ima istu pravnu snagu kao i isprava na papiru ako se njena uporaba i promet provode u skladu s odredbama zakona (članak 2.)). Predloženim rješenjem, obavijest o dospelosti premije dostavlja se samo ako su se ugovorne strane sporazumjele. Predloženo rješenje u skladu je s ranije spomenutim tendencijama digitalizacije i rada na daljinu. Predloženom izmjenom stavka 5., odredbe članka 937. ne primjenjuju se samo na osiguranje života, dok se zadržava njihova primjena i na osiguranje od nesretnog slučaja. Izuzimanje primjene članka 937. za osiguranje života je opravdano s obzirom na štednu komponentu ugovora o osiguranju života, pri čemu se posljedice neplaćanje premije u osiguranju života uređuju na poseban način, predviđen u članku 969. ZOO-a. S druge strane, ugovor o osiguranju od nesretnog slučaja nema štednu komponentu (prisutno je tzv. čisto osiguranje rizika). Posljedično, nameće se pitanje koje će se odredbe ZOO-a o posljedicama neplaćanja premije primjenjivati kod ugovora o osiguranju od nesretnog slučaja kad to nisu svakako odgovarajuće odredbe iz članka 969. ZOO-a koje se prvenstveno odnose na posljedice neplaćanja premije kod ugovora o osiguranju života. Zbog toga je utemeljeno da se na posljedice neplaćanja premije kod osiguranja od posljedica nesretnog slučaja moraju primijeniti odredbe članka 937. ZOO-a. Takav stav zauzet je i u relevantnoj pravnoj literaturi (Čurković, M., Ugovor o osiguranju – Komentar odredaba Zakona o obveznim odnosima, Inženjerski biro, Zagreb, 2017., str. 99-100.). Podredno, komentar u odnosu na prijedlog novog stavka 4. Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama ZOO-a: Generalni prijedlog je da se u ZOO-u ne poziva na konkretnu Uredbu do tih (predloženih) detalja nego više opisno, jer se Uredba iz 2014. godine može mijenjati, a što bi onda moglo izazvati konfuziju što se točno primjenjuje te potrebu ponovnih izmjena ZOO-a. U kontekstu predložene izmjene članka 937., ali i čl. 969. ZOO-a, kojom se omogućava dostava sukladno Uredbi 910/2014, razumijevanja smo da se zapravo radi o usluzi

<p>elektroničke preporučene dostave koju u RH trenutno pruža isključivo Hrvatska pošta. Radi se o njihovoj usluzi ePreporuka, koja je zapravo nadgradnja na uslugu ePošta, a za koju se korisnici (i pošiljatelj i primatelj) moraju registrirati. Stoga molimo pojašnjenje.</p>	
<p>22 Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 11. HANFA - Predložimo ponovno razmotriti inicijalni prijedlog Hanfe i stavak 1. dopuniti kako slijedi: (1) Ugovaratelj osiguranja dužan je, kad je u pitanju osiguranje imovine, obavijestiti osiguratelja o svakoj promjeni okolnosti koja je prilikom sklapanja ugovora o osiguranju bila značajna za ocjenu rizika, a kad je u pitanju osiguranje osoba, onda samo ako je rizik povećan zbog toga što je osigurana osoba promijenila zanimanje ili djelatnost koju obavlja. Obrazloženje: Smatramo bitnim učinak ograničiti na okolnosti koje su bile inicijalno potrebne za ocjenu rizika jer ugovaratelj o njima ima saznanja.</p> <p>23 HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 11. Predlaže se u članku 938. stavak 1. brisati riječi "kad je u pitanju osiguranje imovine". Obrazloženje: Predlaže se brisati pozivanje na osiguranje imovine kako bi se člankom pokrile sve vrste osiguranja, a iznimka koja vrijedi za osiguranje osoba ostaje. Predlaže se u članku 938. stavak 4. izmijeniti na način da se pored predložene izmjene u Nacrtu prijedlog zakona iza riječi "veću premiju" dodaju riječi "na koju osiguratelj ima pravo od dana povećanja rizika." te bi prijedlog novog stavka 4. glasio: (4) Ali ako je povećanje rizika toliko da bi osiguratelj sklopio ugovor samo uz veću premiju da je takvo stanje postojalo u trenutku sklapanja ugovora, on može ugovaratelju osiguranja predložiti veću premiju na koju osiguratelj ima pravo od dana povećanja rizika. Predlaže se u članku 938. dodati nove stavke 7. i 8.: (7) Ako osiguratelj na neki drugi način sazna za povećanje rizika, može se koristiti pravima na raskid ili povećanje premije osiguranja i rokovima iz prethodnih stavaka ovog članka, a s tim da oni teku od dana saznanja za povećanje rizika. (8) Odredbe ovog članka primjenjuju se i na osiguranika. Obrazloženje: Dosadašnje zakonsko rješenje u stavku 5. nije reguliralo, kao što je to primjerice regulirano u članku 952., nastupanje učinaka ex lege raskida ugovora. Ako ugovaratelj u ostavljenom roku ne prihvati povećanu premiju, predlaže se učinak raskida vezati uz dan povećanja rizika. S obzirom da je osiguranik osoba koja ima ili očekuje da će imati opravdani interes da ne nastane osigurani slučaj, te obzirom da se promjenom rizika u osiguranju osoba smatra promjena osiguranikovog zanimanja, predlaže se u stavku 7. proširiti obvezu postupanja i na osiguranika, s obzirom da je, u pravilu, osiguranik osoba koja ima neposrednih saznanja o povećanju rizika.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Obzirom da ne postoje problemi u praksi osiguravajućih društava niti sudova prilikom primjene trenutno važećih zakonskih odredbi koje navodi predlagatelj ne postoji razlog za izmjenu zakonskih odredbi.</p> <p>Nije prihvaćen Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predložena izmjena stavka 1. članka 938. Nacrta se ne prihvaća jer bi moglo dovesti do potencijalnih problema s prijavom povećanja rizika kod zdravstvenih osiguranja. Ne prihvaća se predložena izmjena stavka 4. istoga članka iz razloga što je ista nejasna obzirom na kriterije kojima bi se osiguratelji vodili prilikom utvrđivanja trenutka povećanja rizika. Smatra se da je predložena izmjena stavka 7. istoga članka nejasna jer nije definiran način niti kriteriji temeljem kojih će osiguratelj utvrđivati povećanje rizika niti trenutak povećanja istoga. Izmjena stavka 8. istoga članka se ne prihvaća budući se radi o obvezi ugovaratelja osiguranja, a učinak njena nepoštivanja propisan je člankom 939. Zakona o obveznim odnosima smanjenjem osigurnine u razmjeru između plaćenih premija i premija koje bi trebalo platiti prema povećanom riziku.</p>

24	<p>HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 12.</p> <p>Predlaže se izmjena članka 940. stavak 1. i 2. na način da glasi: Smanjenje rizika Članak 940. (1) U slučaju kad se nakon sklapanja ugovora o osiguranju dogodilo smanjenje rizika, ugovaratelj osiguranja ima pravo zahtijevati odgovarajuće smanjenje premije u roku od četrnaest dana od smanjenja rizika, računajući pravo na smanjenu premiju od dana kad je o smanjenju pisano obavijestio osiguratelja. (2) Ako osiguratelj ne pristane na smanjenje premije, ugovaratelj osiguranja može raskinuti ugovor istekom četrnaestog dana od primitka pisane odluke osiguratelja. Obrazloženje: Potrebno dodati odgovarajuće odredbe kao i u slučaju povećanja rizika.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predložena izmjena bila bi neopravdano ograničavanje prava ugovaratelja osiguranja koji bi u slučaju propuštanja roka od 14 dana izgubio pravo na smanjenje premije.</p>
25	<p>Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 13.</p> <p>HANFA - Predlažu se dopune stavka 2. važećeg Zakona kako slijedi: (2) Ako je, iz objektivnih razloga, za utvrđivanje postojanja osigurateljeve obveze ili njezina iznosa potrebno stanovito vrijeme, osiguratelj je dužan o tome pisano i obrazloženo obavijestiti u roku iz stavka 1. ovog članka te u roku od trideset dana od dana primitka obavijesti da se osigurani slučaj dogodio, pisano obavijestiti o svojoj odluci i isplatiti osigurninu određenu ugovorom ili pisano i obrazloženo obavijestiti o nepostojanju svoje obveze. Obrazloženje: Predloženim izmjenama usklađuje se računanje rokova u smislu da se početak računanja veže na zaprimanje obavijest da se osigurani slučaj dogodio. Također, jasno se propisuje da rok od 14 dana iz stavka 1 može biti produžen samo iz objektivnih razloga koji rezultiraju potrebom stanovitog vremena kako bi se utvrdilo postojanje osigurateljeve obveze ili njezina iznosa, a što mora biti komunicirano u tom roku od 14 dana. Ujedno, jasno se propisuje da je u slučaju ne postojanja osigurateljeve obveze, osiguratelj dužan o tome obavijestiti pisano i obrazloženo.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predloženo zakonsko rješenje dovelo bi do pravne nesigurnosti. Naime, nije jasno što bi to bili objektivni razlozi. Pravna norma mora biti jasna kako ne bi dovela do različitog tumačenja odnosno sporova. Nadalje, obzirom da ne postoje problemi u praksi osiguravajućih društava niti sudova prilikom primjene trenutno važećih zakonskih odredbi koje navodi predlagatelj ne postoji razlog za izmjenu zakonskih odredbi.</p>
26	<p>HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA, Članak 13.</p> <p>Predlaže se izmjena članka 943. stavak 1., 2. i 4. na sljedeći način: Isplata osigurnine Članak 943. (1) Kad se dogodi osigurani slučaj, osiguratelj je dužan isplatiti osigurninu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti dulji od četrnaest dana, računajući otkad je osiguratelj zaprimio zahtjev za isplatom osigurnine. (2) Ali ako je za utvrđivanje postojanja osigurateljeve obveze potrebno stanovito vrijeme, osiguratelj je dužan, u roku od šezdeset dana od dana primitka zahtjeva za isplatom osigurnine, isplatiti osigurninu određenu ugovorom ili poslati obavijest da zahtjev nije osnovan. (4) Ne ispuni li osiguratelj svoju obvezu u rokovima iz ovoga članka, duuguje osiguraniku odnosno korisniku osiguranja zatezne kamate od dana protoka rokova iz stavka 1. odnosno stavka 2. ovog članka, kao i</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predloženo zakonsko rješenje dovelo bi do pravne nesigurnosti. Izmjena stavka 1. članka 943. Zakona o obveznim odnosima se ne prihvaća obzirom da se implicira da postoji sadržajna razlika između obavijesti kojom bi osiguranik obavijestio osiguratelja da se osigurani slučaj dogodio, od termina zahtjev s time da se ne precizira o kakvoj se točno razlici radi. Predložena izmjena stavka 2. istoga članka se ne prihvaća obzirom da u vrijeme digitalizacije poslovnih procesa nije nužno produživati rokove. Predložena izmjena iz stavka 4. istoga članka se ne prihvaća jer bi se sukladno prijedlogu zatezne kamate obračunavale tek nakon isteka rokova kako je to predloženo u stavku 2. što bi bilo na štetu potrošača.</p>

naknadu štete koja mu je uslijed toga nastala. Obrazloženje: Pravilnije bi bilo koristiti izraz zahtjev za isplatom osigurnine. Izraz odštetni zahtjev donekle je prihvatljiv za ugovor o osiguranju od odgovornosti gdje je glavna obveza osiguratelja naknada štete (čl.964.st.1.), a kod ostalih vrsta ugovora o osiguranju glavna obveza osiguratelja je isplata osigurnine. U predloženoj izmjeni rok za isplatu osigurnine računa se otkad je osiguratelj zaprimio zahtjev za isplatom osigurnine, a ne otkad je osiguratelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio kao što predviđa postojeće uređenje. Zahtjev za isplatom osigurnine je formalnije prirode nego puka obavijest da se osigurani slučaj dogodio. Zahtjev za isplatom osigurnine te podrazumijeva zahtjev osiguranika da mu se isplati osigurnina, te u praksi sadrži detaljniji opis štetnog događaja, često se postavlja na propisanim obrascima osiguratelja uz prilaganje adekvatne dokumentacije ili dokaza. Time se olakšava zadatak osiguratelja da u propisanom roku utvrdi svoju obvezu, tj. njezinu osnovanost temeljem ugovora osiguranju, kao i njezinu visinu. Sama puka obavijest da se dogodio osigurani slučaj ne sadrži nikakve dodatne elemente koji bi osiguratelju poslužili za utvrđivanje svoje obveze što otežava položaj osiguratelja u obradi štete te može rezultirati otklonom jer u propisanim rokovima osiguratelj nije uspio prikupiti dovoljno relevantne dokumentacije temeljem koje bi utvrdio svoju obvezu prema osiguraniku. Pored navedenog, predloženom izmjenom uskladio bi se početak računanja rokova za obradu štete sa Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu koji u članku 12. stavku 1. propisuje dan primitka odštetnog zahtjeva kao početak roka u kojem je odgovorno osiguratelj dužan dostaviti obrazloženu ponudu, odnosno utemeljeni odgovor. Također, u skladu s rokovima koje propisuje čl. 12. stavak 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu predlaže se uskladiti i trajanje roka iz stavka 2. U praksi postoje situacije kada osiguratelj zaista nije u mogućnosti utvrditi osnovanost zahtjeva za isplatom osigurnine i u tom slučaju nije ispravno da osiguratelj dostavlja obavijest da njegov zahtjev nije osnovan jer je ta obavijest netočna iz razloga što osiguratelj još nije utvrdio osnovanost istog. U svakom slučaju, sankcija za osiguratelja je propisana u vidu zakonskih kamata te samom osiguratelju nije u interesu odugovlačiti postupak utvrđivanja osnovnosti zahtjeva, a isto tako nije mu u interesu davanja netočnih informacija o neosnovanosti zahtjeva dok je isti još u fazi rješavanja.

27	<p>Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 17. HANFA - Napominjemo da kao kod članka 937. Hanfa smatra da je u ovu svrhu dovoljno osigurati adresu elektroničke pošte, da nije nužno da se osiguraju uvjeti preporučene elektroničke dostave kako je predviđeno prijedlogom.</p>	<p>Nije prihvaćen Predložena odredba ima za cilj osigurati bržu komunikaciju među ugovornim stranama uz pružanje sigurne elektroničke komunikacije u smislu praćenja dostave pismena te računanja rokova čime će se zadovoljiti potreba za osuvremenjivanjem načina poslovanja i digitalizacijom kako bi se pojednostavilo i ubrzalo korištenje usluga, uz osiguranje visoke razine sigurnosti i pravne zaštite.</p>
28	<p>HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA,</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Predložena</p>

Članak 17.

Predlaže se izmjena čl. 969. na način da se doda novi stavak 1., izmjeni stavak 2., izmjeni stavak 3., doda novi stavak 4. i izmjeni dosadašnji stavak 3. (koji postaje stavak 5.): Posljedice neplaćanja premije i smanjenje osiguranog iznosa Članak 969. Novi stavak 1. (1) Ugovorne strane mogu se sporazumjeti da osiguratelj nakon nastupa osiguranog slučaja ima pravo osigurani iznos umanjiti za dospjelu neplaćenu premiju uključujući i premiju za cijelu godinu osiguranja u kojoj je nastupio osigurani slučaj smrti. (2) Ako ugovaratelj osiguranja života ne plati neku premiju o dospjelosti, osiguratelj nema pravo njezinu naplatu zahtijevati sudskim putem. (3) Ako ugovaratelj osiguranja na poziv osiguratelja, koji mu mora biti dostavljen preporučenim pismom, ne plati dospjelu premiju u roku određenom u tom pismu, a koji ne može biti kraći od mjesec dana, računajući otkad mu je pismo uručeno, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, osiguratelj može samo, ako su do tada plaćene barem tri godišnje premije, izjaviti ugovaratelju osiguranja da smanjuje osigurani iznos na iznos otkupne vrijednosti osiguranja, a u suprotnom slučaju da raskida ugovor. Ugovorom o osiguranju može biti predviđeno da se osigurani iznos smanjuje na iznos kapitalizirane vrijednosti osiguranja. (4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovog članka, ugovorne strane mogu se sporazumjeti o dostavi poziva za plaćanje dospjele premije elektroničkim putem. (5) Ako se osigurani slučaj dogodio prije raskida ugovora ili smanjenja osiguranog iznosa, smatra se kao da je osigurani iznos smanjen, odnosno da je ugovor raskinut, prema tome jesu li premije bile plaćene barem za tri godine ili nisu, neovisno o tome je li ugovaratelju osiguranja dostavljen poziv iz stavka 3. ovog članka. **Obrazloženje:** Predlažemo dodati novi stavak 1. i to za osigurani slučaj smrti, obzirom da je naplata premije za cijelu godinu problematična samo ako nastupi smrt. Ukoliko nastupi osigurani slučaj doživljenja onda to spada pod „dospjelu nenaplaćenu premiju“. Predloženom izmjenom daje se prvenstveno mogućnost ugovornim stranama sporazumno (npr. ugovorom o osiguranju, uvjetima osiguranja, klauzulama na polici osiguranja) urediti posljedice neplaćanja premije u ugovoru o osiguranju života. Ako takvog sporazuma nema, tada nastaju posljedice neplaćanja premije po samom zakonu, a to su smanjenje osiguranog iznosa ili raskid ugovora kako je to uređeno u stavicima 3. i 5. ovog članka Prijedloga. Pri tome se ne dira u zabranu sudske naplate premije kako je predviđeno u stavku 2. ovoga članka Prijedloga. Predloženom izmjenom uzima se u obzir činjenica što se prilikom izračuna premija prema osiguranim svotama u cjenicima životnih osiguranja pretpostavlja da je odmah na početku osiguratelje godine plaćena cijela godišnja premija, neovisno o tome je li ugovoren način plaćanja premije jednom godišnje ili u više obroka tijekom godine. Predložena izmjena ima i svoje utemeljenje u starijoj pravnoj literaturi (Komentar Zakona o obligacionim odnosima, Knjiga druga, redaktori: prof. dr. Slobodan Perović, prof. dr. Dragoljub Stojanović, izdavači: Kulturni centar – Gornji Milanovac, Pravni

odredba predstavlja prijeboj tražbina. Da bi došlo do prijeboja tražbine ista mora biti uzajamna što ovdje nije slučaj jer se radi o tražbini osiguratelja prema ugovaratelju i tražbini korisnika prema osiguratelju. Prijedlog se ne prihvaća jer je u interesu ugovaratelja osiguranja isplata kapitalizirane svote zakonski propisana, a ne na dispoziciji ugovornih stranaka. Predložena izmjena stavka 4. se ne prihvaća obzirom da ne pruža dovoljnu pravnu i sigurnost u vezi dostave pisma iz važećeg stavka 2. članka 969. Zakona o obveznim odnosima kojim je propisano da će se dostava vršiti preporučenom poštom. Predložena izmjena stavka 5. se ne prihvaća iz razloga što je u suprotnosti sa važećim stavkom 2. članka 969. Zakona o obveznim odnosima kojim su propisani uvjeti za raskid i smanjenje premije.

fakultet – Kragujevac, 1980., str. 905.), gdje se uz komentar člana 945. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. godine, a koji se sadržajno i smisleno odnosi na postojeći članak 969. Zakona o obveznim odnosima, iznosi sljedeće mišljenje (prevedeno na hrvatski jezik): „Ako osiguratelj nije pozvao ugovaratelja osiguranja da plati dospjelu premiju, a dogodio se osigurani slučaj, osiguratelj je dužan isplatiti osiguranu svotu, a ima pravo od nje odbiti dugovanu premiju“. Dakle, u pravnoj znanosti priznato je pravo osiguratelju odbiti iznos neplaćene premije iz ukupne osigurane svote koja nije smanjena i koju isplaćuje ugovaratelju osiguranja/osiguraniku po nastupu osiguranog slučaja. Predloženim izmjenama spomenuto pravo osiguratelja odbiti iznos neplaćene premije iz svote osiguranja predviđeno je kao mogućnost sporazumom ugovornih strana, nikako kao apsolutno pravo u svim slučajevima. Ukazuje se i na to da prema predloženim izmjenama osiguratelj ima pravo umanjiti iznos dospjele neplaćene premije samo od ukupnog iznosa osigurnine, a nikako ne od smanjenog iznosa osigurnine tj. od otkupne ili kapitalizirane vrijednosti osiguranog iznosa kojeg isplaćuje po stavcima 3 i 5. ovog članka Prijedloga. Izmjena se odnosi na postojeći članak 969. stavak 1. koji prema Prijedlogu postaje članak 969. stavak 2. Predloženom izmjenom osiguratelj nema pravo zahtijevati naplatu premije sudskim putem samo kod osiguranja života, a ne i kod osiguranja od nesretnog slučaja kako je previđeno prema postojećem uređenju. Postojeće uređenje višestruko je kritizirano u stručnoj literaturi, naglašavajući kako ono ne razlikuje svrhu i prirodu ugovora o osiguranju života od ugovora o osiguranju od (posljedica) nesretnog slučaja (Čurković, M., Ugovor o osiguranju – Komentar odredaba Zakona o obveznim odnosima, Inženjerski biro, Zagreb, 2017., str. 232-233. Pavić, D., Ugovorno pravo osiguranja – komentar zakonskih odredba, Tectus, 2009., str. 344-345.). Naime, osiguranje života ima štednu komponentu te zabrana naplate premije putem suda (tzv. neutuživost premije) ogleda se u razlogu što nikoga ne može siliti na štednju. S druge strane ugovor o osiguranju od (posljedica) nesretnog slučaja nema štednu komponentu, već predstavlja klasično osiguranje rizika, pa zabrana naplate premije putem suda nema nikakvog smisla. Stoga je predložena izmjena opravdana. Izmjena se odnosi na postojeći članak 969. stavak 2. koji prema Prijedlogu postaje članak 969. stavak 3. Predloženom izmjenom u odnosu na postojeće uređenje dodana je nova rečenica koja glasi: Ugovorom o osiguranju može biti predviđeno da se osigurani iznos smanjuje na iznos kapitalizirane vrijednosti osiguranja. Ovim predloženim dodatkom uz postojeće uređenje, uvodi se mogućnost da osiguratelj, umjesto otkupne vrijednosti osiguranja, isplati ugovaratelju osiguranja kapitaliziranu vrijednost osiguranja (pod uvjetom da su plaćene barem tri godišnje premije). Predložena izmjena je u korist ugovaratelja osiguranja s obzirom na činjenicu da je kapitalizirana vrijednost osiguranja uvijek više od otkupne vrijednosti osiguranja. S druge strane, osiguratelju se ostavlja izbor hoće li predvidjeti mogućnost isplate kapitalizirane

vrijednosti ili ako to ne učini ima obvezu isplatiti otkupnu vrijednost pod istim uvjetima kao i u postojećem uređenju. Potrebno je naglasiti kako se i u stručnoj literaturi uz komentar članka 969. ZOO-a govori o smanjenju osiguranog iznosa prvenstveno kao o smanjenju na kapitaliziranu vrijednost osiguranja (Ćurković, M., Ugovor o osiguranju – Komentar odredaba Zakona o obveznim odnosima, Inženjerski biro, Zagreb, 2017., str. 233-234.), čime se ujedno ukazuje i na stručnu utemeljenost predložene izmjene. Predložena izmjena novog stavka 4. u skladu je s ranijom predloženom izmjenom članka 937. stavka 4. Predloženim rješenjem nastoji se omogućiti komunikacija osiguratelja i ugovaratelja osiguranja i putem e-pošte, a ne samo i isključivo preporučenim pismom. U praksi, stranke/ugovaratelji osiguranja koji imaju otvorene elektroničke komunikacijske kanale s osigurateljima, često nisu skloni dostavi dokumentacije preporučenim pismom. Predloženim rješenjem, poziv za plaćanje dospjele premije dostavlja se samo ako su se ugovorne strane sporazumjele. Komunikacija preporučenim pismom kako je opisana u postojećem članku 969. stavku 2. ZOO-a, odnosno u predloženom članku 969. stavku 3. ZOO-a i dalje se primjenjuje kada takvog sporazuma o elektroničkoj komunikaciji nema. Predloženo rješenje u skladu je sa ranije spomenutim tendencijama digitalizacije i rada na daljinu. Podredno, komentar u odnosu na novi stavak 3. predložen u Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZOO-a: Generalni prijedlog je da se u zakonu ne poziva na konkretnu Uredbu do tih (predloženih) detalja nego više opisno, jer se Uredba iz 2014. godine može se mijenjati, a što će onda izazvati konfuziju što se točno primjenjuje te potrebu ponovnih izmjena ZOO-a. U kontekstu predložene izmjene članaka 937., ali i čl. 969. ZOO-a gdje se omogućava dostava sukladno Uredbi 910/2014, razumijevanja smo da se zapravo radi o usluzi elektroničke preporučene dostave koju u RH trenutno pruža isključivo Hrvatska pošta. Radi se o njihovoj usluzi ePreporuka, koja je zapravo nadgradnja na uslugu ePošta, a za koju se korisnici (i pošiljatelj i primatelj) moraju registrirati. Stoga molimo pojašnjenje.

29	<p>Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, Članak 19. HANFA - Osim predložene izmjene stavka 1., predlažemo radi pravne sigurnosti, propisati kad prestaju prava i obveze iz ugovora o osiguranju u slučaju otkupa. (2) Slučajevi u kojima ugovaratelj može zahtijevati isplatu otkupne vrijednosti police moraju biti predviđeni uvjetima osiguranja te navedeni u ugovoru o osiguranju kao i način kako se ta vrijednost izračunava. (5) Prava i obveze iz ugovora o osiguranju u slučaju otkupa prestaju s danom podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovog članka. Obrazloženje: Osim predložene izmjene stavka 1., s kojom se slažemo, predlažemo radi pravne sigurnosti, propisati kad prestaju prava i obveze iz ugovora o osiguranju u slučaju otkupa. Trenutno mogu postojati različita shvaćanja ovoga trenutka. Primjerice, prema V. Gorencu (Komentar Zakona o obveznim odnosima, RRIF, Zagreb 2005.), smatra se da prava i obveze iz ugovora (osim prava na primitak otkupne vrijednosti) prestaju od trenutka zahtjeva za otkup, a ne od trenutka isplate otkupne vrijednosti. Međutim, u takvim situacijama je također moguće da primjerice osiguravatelj ne prihvati zahtjev i ne izvrši isplatu (kada ne bi bilo opravdano da prava i obveze iz ugovora prestanu primitkom (neprihvaćenog) zahtjeva). Predlažemo da predlagatelj zakona razmotri ovo pitanje urediti kroz izmjene ZOO-a.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije usmjeren na ostvarivanje cilja i svrhe koja će se postići donošenjem Zakona. Nadalje, obzirom da ne postoje problemi u praksi osiguravajućih društava niti sudova prilikom primjene trenutno važećih zakonskih odredbi koje navodi predlagatelj ne postoji razlog za izmjenu zakonskih odredbi.</p>
30	<p>Ivana Samodol PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA, PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga predlaže u Prijelaznim i završnim odredbama ZID ZOO-a propisati hoće li se navedene izmjene (i koje), primjenjivati na obvezne odnose koji važe u vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona i na parnice u tijeku.</p>	<p>Prihvaćen Prihvaća se.</p>
31	<p>Sindikata umirovljenika Hrvatske Odsjek 10., UGOVOR O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU Prema stajalištu Sindikata umirovljenika Hrvatske - članke 586. do 589. Zakona o obveznim odnosima treba brisati i institut dosmrtnog ugovora o uzdržavanju zamijeniti i regulirati institutom ugovora o darovanju s nametom u člancima 484. do 487. Zakona o obveznim odnosima. Obrazloženje u općim komentarima.</p>	<p>Nije prihvaćen Brisanjem ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kao imenovanog ugovora iz Zakona o obveznim odnosima neće se spriječiti stranke da takav ugovor sklope pri čemu bi izostala zakonska kontrola i pravna sigurnost koja se pruža u okviru važećeg Zakona o obveznim odnosima predloženim izmjenama i dopunama navedenog zakona. Također se ističe da ugovor o darovanju nije adekvatna zamjena za ugovor o dosmrtnom uzdržavanju. Jedan od razloga je taj što je ugovor o doživotnom uzdržavanju aleatorni naplatni ugovor dok ugovor o darovanju s uglavkom o nametu to nije. Tako kod ugovora o darovanju obdarenik ima pravo odbiti ispunjenje nameta ako vrijednost dara ne pokriva troškove ispunjenja naloga.</p>